

Perspectiefnota 2026-2029

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de Perspectiefnota 2026-2029. De perspectiefnota is onderdeel van de gemeentelijke P&C-cyclus. Het gaat in op actuele ontwikkelingen die we voorzien en waar we op willen en vaak ook moeten inspelen als opmaat naar de begroting 2026 - 2029 waarover u in november 2025 besluit. Onderstaand gaan we op een aantal zaken dieper in.

Het laatste jaar van deze bestuursperiode

In 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent dat deze perspectiefnota de laatste is in deze bestuursperiode. De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het uitvoeren van het coalitieakkoord "Ruimte voor elkaar" met ambitie, daadkracht en vertrouwen. Daar waar mogelijk samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Een aantal ontwikkelingen valt daarbij op

De Noordoostpolder is volop in beweging. Sommige ontwikkelingen zijn heel zichtbaar, zoals de renovatie van de Poldertoren. Ook de renovatie van de atletiekbaan en de verdere inrichting van ons centrum kan niemand zijn ontgaan. We blijven inzetten op de lobby voor de Lelylijn en de N50. En we gaan starten met de vernieuwing van het zwembad. Minder zichtbaar maar wel met een grote impact zijn ontwikkelingen als extra inzet op veiligheid en tegengaan van ondermijning, het vergroten van de veiligheid op de buitenwegen en de uitvoering van het mobiliteitsplan, een nieuwe visie op werklocaties en de campagne Polderdokter.

Uitgangspunten bij het opstellen van deze nota

Het Centraal Planbureau schetst het beeld van een oplopend overheidstekort in de komende jaren, omdat de overheidsuitgaven sneller stijgen dan de inkomsten. Dit komt met name door stijgende uitgaven aan sociale zekerheid, zorg, defensie, rente en de maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan. We hebben met elkaar de verantwoordelijkheid om zo goed mogelijk met deze situatie om te gaan. Niet alles kan tegelijk worden gedaan. Dit vraagt om keuzes. We hebben de ontwikkelingen wederom onderverdeeld in zaken die onontkoombaar zijn of waarbij sprake is van dringende noodzaak en ambities. Zo is helder aan welke zaken wij prioriteit geven, mochten keuzes nodig zijn op basis van het financieel perspectief dat in juni bekend wordt.

Ontwikkelingen en ambities waar we een vervolg willen geven

Met de perspectiefnota kijken we vooruit en brengen we ontwikkelingen en ambities in beeld. We hebben rekening gehouden met het feit dat in 2026 een nieuwe coalitie zal aantreden. En zijn ons ervan bewust dat we voorstellen doen vanuit een minderheidscoalitie. Er moet ruimte zijn voor inbreng vanuit de hele raad. We hebben de raadsbesluiten met structurele doorwerking voor zover bekend al meegenomen in de startpositie. De indexaties van de GR-en zijn ons inziens onontkoombaar, maar hebben deze wel expliciet benoemd in deze nota. Ook gaan we in op een aantal langdurige opgaven die nu en in de toekomst middelen vragen. Denk aan Voorzien in Infra en het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed en de gevolgen van vergrijzing binnen het sociaal domein.

Een aantal accenten

Een deel van ons openbaar groen is inmiddels sterk verouderd. We zien daarnaast dat door klimaatverandering er een groter risico is op boomziektes. We maken een investeringsplan openbaar groen en stellen voor om de nog aanwezige zieke essen in de Noordoostpolder te kappen en nieuwe bomen te planten. Er lopen diverse ontwikkelingen op gebied van verkeersveiligheid en bereikbaarheid, zoals een bijdrage aan de ontsluitingsweg met Urk, het veiliger maken van de aansluitingen 14 en 15 op de A6 en het renoveren van de Kamperbrug. Daarnaast willen we met de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid in lijn met het mobiliteitsplan wegen verkeersveiliger maken.

In het sociaal domein spelen vraagstukken rond integratie, bestaanszekerheid, gelijke kansen en preventie. We zetten op basis van het Rekenkameronderzoek in op minimeleid. Bij het financieel loket willen we extra inzetten op vroeg signalering en goede ondersteuning van de inwoners die bij

ons komen om hulp. Via job coaching en klantmanagement helpen we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg naar (beschut) werk en helpen we met verdere integratie. Preventieve ondersteuning in het onderwijs helpt bij voorkomen van zwaardere en duurdere (geïndiceerde) zorg. Daarom willen we dit regelen op alle basisscholen. Met de toename van middelengebruik is een brede preventieve aanpak op middelengebruik noodzakelijk met de daarbij behorende structurele middelen.

Sport en bewegen is een belangrijk onderdeel van de samenleving in de Noordoostpolder. Het brengt mensen in beweging en laat ze elkaar ontmoeten. Hierdoor draagt het in grote mate bij aan de gezondheid van onze inwoners (zowel op fysiek als mentaal vlak) en leefbaarheid van onze dorpen. Het sportaanbod in onze gemeente wordt grotendeels aangeboden door vrijwilligers. Daar zijn we trots op en dat willen we in stand houden en ondersteunen. De gemeente Noordoostpolder stelt zichzelf ten doel dat al haar inwoners een leven lang kunnen sporten en bewegen. We benaderen de sport ten eerste als doel. Sporten is leuk, brengt mensen met elkaar in contact en geeft je een gezond en fit gevoel. We organiseren de sport in de Noordoostpolder zo, dat iedereen die wil sporten, dit kan doen. Daarnaast kijken we op welke manieren we sport als middel in kunnen zetten. Daarom komen we in het najaar 2025 met een sportvisie naar de raad.

We hebben in de huidige maatschappij meer te maken met ondermijning en maatschappelijke onrust. Dat vraagt meer ambtelijke inzet. Helaas zien we in ons gemeentehuis ook meer incidenten wat een gevoel van onveiligheid geeft. Er is hierdoor dagelijks toezicht nodig op de publieksruimte. Ook op het gebied van dienstverlening, digitalisering en digitale veiligheid zijn er telkens nieuwe (digitale) ontwikkelingen waar we op moeten inspelen en sturen. Dat doen we via een programmatische aanpak dienstverlening en Informatiemanagement in control. En onze raadszaal moet aangepast worden om na de verkiezingen ruimte te bieden voor 2 extra raadsleden omdat ons inwoneraantal is gestegen naar meer dan 50.000.

Financiering vanuit het Rijk voor onze taken

In het coalitieakkoord is als uitgangspunt opgenomen dat we kritisch zijn op financiering vanuit het Rijk. Bij het uitvoeren van (nieuwe) taken hoort een reële bijdrage vanuit het Rijk. Dat leidt tot dilemma's. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is via een specifieke en dus tijdelijke uitkering gefinancierd. Doel is om een breed en samenhangend beleid te voeren op gezondheid en preventie. Dat is niet iets tijdelijks en vraagt structurele middelen. Het Akkoord loopt tot en met 2026. Het is nog onduidelijk of en in hoeverre dit vanaf 2027 via het gemeentefonds structureel gefinancierd zal worden. Welzijn op recept willen we hoe dan ook voortzetten en uitbreiden. We wachten voor de overige nu lopende IZA/GALA-projecten, zoals een tegen eenzaamheid, gezonde leefomgeving en dementievriendelijke leefomgeving op duidelijkheid vanuit het Rijk. Daarover zullen we de raad dan zo snel mogelijk informeren.

Op basis van de huidige kennis presenteren we een sluitende meerjarenbegroting

We presenteren een sluitende meerjarenbegroting op basis van de nu bekende informatie uit de Voorjaarsnota. Ook is er voldoende vrije ruimte binnen de Reservebeleidsplan. We hebben veel te doen en er zijn de komende tijd, zoals eerder al geschetst, nog keuzes te maken met financiële consequenties en structurele doorwerking op de begroting. Daarvoor lijkt vooralsnog ruimte. Zoals u bekend is, is er meer zekerheid te geven over de te verwachten Algemene uitkering uit het gemeentefonds nadat de Meicirculaire is gepubliceerd. We zullen de raad in juni via een addendum informeren over de verwachte financiële startpositie en doorwerking daarvan voor deze perspectiefnota.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Noordoostpolder.

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	2
1. Leeswijzer.....	5
2. Opzet van deze perspectiefnota.....	6
3. Huidig beleidsmatig perspectief.....	7
3.1. Inleiding	8
3.2. Leefbaarheid en wonen	8
3.3. Klimaat en energie.....	12
3.4. Samen en gezond	13
3.5. Dienstverlening aan inwoners en ondernemers	17
3.6. Bedrijfsvoering en digitalisering.....	17
4. Ontwikkelingen en ambities per programma	19
4.1. Programma 1 Fysieke Leefomgeving.....	19
4.2. Programma 2 Sociale Leefbaarheid	22
4.3. Programma 3 Economische Ontwikkeling.....	23
4.4. Programma 4 Dienstverlening en Besturen	23
4.5. Programma 5 Financiën	26
4.6. Programma 6 Sociaal Domein.....	29
5. Financiële samenvatting	34
6. Duurzaam sluitende meerjarenbegroting	36
6.1. Financiële vertaling.....	36
7. Subsidieplafonds (voorlopige bedragen).....	37
8. Begrotingsrichtlijnen	44

1. Leeswijzer

In hoofdstuk twee gaan we in op de opzet van deze perspectiefnota. In hoofdstuk 3 schetsen we grote langdurige maatschappelijke opgaven waar we als gemeente invulling aan moeten geven en in ons beleid rekening mee moeten houden. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 4 per programma meer concreet in op de ontwikkelingen en ambities die we hebben voor de Noordoostpolder. We geven waar mogelijk indicaties van (financiële) middelen die daarvoor naar verwachting nodig zijn.

In hoofdstuk 5 volgt de financiële samenvatting. In hoofdstuk 6 wordt het traject beschreven om te komen tot een duurzaam sluitende begroting. In hoofdstuk 7 treft u de subsidieplafonds aan, waarna we in hoofdstuk 8 afsluiten met de begrotingsrichtlijnen.

2. Opzet van deze perspectiefnota

Jaarlijks bieden wij de raad een perspectiefnota aan als onderdeel van onze gemeentelijke planning & control cyclus. In een perspectiefnota kijken we vooruit naar de komende jaren, de beleidsinhoudelijke en financiële ontwikkelingen. Het is bedoeld om de kaders vast te laten stellen door de raad voor de nieuwe meerjarenprogrammabegroting. Na behandeling van de perspectiefnota in de juliraad wordt de meerjarenprogrammabegroting opgesteld en in november aan de raad aangeboden ter vaststelling.

Onontkoombare ontwikkelingen en ambities geprioriteerd in beeld

We hebben net als vorig jaar ontwikkelingen en ambities per programma geïnventariseerd en gecategoriseerd. Waar mogelijk is een financiële vertaling aan de ontwikkelingen en ambities gekoppeld. We werken met de volgende categorieën:

1. Onontkoombaar; ontwikkelingen die wij als gemeente vanuit een wettelijke verplichting of medebewind =moeten uitvoeren.
2. Dringende noodzaak; opgaven en ontwikkelingen waar veiligheid in het geding komt voor de gemeente of haar inwoners. En voor zaken waarbij er sprake is van een al lopende verplichting of waar we nu moeten investeren om hogere kosten in de toekomst te voorkomen.
3. Ambitie; voorstellen die voortkomen uit de in het coalitieakkoord opgenomen doelstellingen en aanvullende wensen.

Op deze wijze is duidelijk aan welke ontwikkelingen en ambities wij prioriteit geven. Het biedt een basis om, wanneer dat nodig is, op basis van de Meicirculaire aanvullende keuzes aan de raad voor te leggen.

Financiële startpositie is indicatief

Op het moment van opstellen van deze perspectiefnota is de hoogte van de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds voor de Noordoostpolder nog niet vastgesteld. Dat wordt pas duidelijk in de Meicirculaire. We werken, zoals ook afgelopen jaren, met een indicatieve financiële startpositie. Deze is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2025-2028 met daarop in mindering gebracht de door de raad al genomen beslissingen¹ met (structurele) financiële consequenties. We hebben op basis van het Centraal Economisch plan 2025 (februari 2025) een eerste schatting gemaakt van de indexaties verwerkt. Later in het proces is dit geactualiseerd op basis van de uitkomsten van de Voorjaarsnota.

¹ Ook de op het moment van schrijven raadvorstellen met financiële consequenties die 'op route zijn' en voor de behandeling van de perspectiefnota in juli 2025 door de raad behandeld zijn.

De Voorjaarsnota biedt met name verlichting voor 2026 en 2027², maar er is nog veel onzekerheid over de jaren daarna. We wachten nog op duidelijkheid rondom de GALA/IZA gelden die na 2026 mogelijk stoppen. Ook is er nog onzekerheid over de middelen die gemeenten na 2027 zullen ontvangen voor uitvoering van de Jeugdwet. In onze startpositie hebben we de nu verwachte bezuinigingen vanaf 2028 verwerkt.

Bovengenoemde levert onderstaand beeld op:

Structureel	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>
Voorlopige uitgangspositie 2026 – 2029 o.b.v. voorjaarsnota Rijk	€ 2.051.622	€ 2.218.560	€ 2.378.260	€ 2.523.093

Incidenteel	<u>2026</u>
Maximaal beschikbare ruimte reservebeleidsplan perspectiefnota 2026 -2029 inclusief jaarrekening resultaat	€ 22.600.000

Op basis van de meicirculaire worden de definitieve bedragen voor de omvang van de algemene uitkering voor de perspectiefnota 2026 – 2029 en daarmee voor de meerjarenprogrammabegroting 2026 – 2029, berekend en gepresenteerd aan het bestuur.

² Uitgebreide toelichting vindt u in hoofdstuk 4, programma 5

3. Beleidsmatig perspectief

3.1. Inleiding

De Noordoostpolder is uniek. Een groot landelijk gebied met veel bedrijvigheid en diversiteit. Onze samenleving is sterk en men kijkt naar elkaar om. Het is goed leven in de Noordoostpolder en dit willen we behouden en versterken. U hebt kennisgenomen van de programmatische aanpak van een aantal langdurige opgaven waar we in de Noordoostpolder voor staan. In dit hoofdstuk wordt in lijn met deze programma's thematisch ingegaan op trends, ontwikkelingen en opgaven voor de middellange termijn. We hebben dit aangevuld met de paragrafen over dienstverlening, digitalisering en bedrijfsvoering.

3.2. Leefbaarheid en wonen

Een leefbare woonomgeving komt niet vanzelf. Het vraagt om samenwerking, vooruitdenken en investeringen in de toekomst. We willen de leefbaarheid in onze wijken en dorpen versterken en daarbij zorgen voor voldoende en passende woonruimte voor iedereen. Daarvoor:

- werken we aan een toekomstbestendig en inclusieve woningvoorraad
- verbeteren we de bereikbaarheid en stimuleren nieuwe vormen van mobiliteit
- versterken we het (agrarisch) ondernemerschap
- zorgen we ervoor dat maatschappelijke voorzieningen toegankelijk, nabij en bereikbaar zijn, ergoed nu en straks beleefbaar is en we de vrijetijdseconomie actief uitbreiden.

3.2.1 Een toekomstbestendige woningvoorraad

Er is niet alleen landelijk, maar ook in de Noordoostpolder sprake van een gespannen woningmarkt. De huur- en verkoopprijzen stijgen en de doorstroming stagneert. Er is een grotere behoefte aan (zorg)geschikte woningen en andere woonvormen. We stimuleren woningbouwprojecten met een passende mix van woningen voor jong en oud, vitaal en zorgbehoevend, grote en kleine huishoudens, statushouders en zowel huur als koop. We hebben prestatieafspraken met de woningcorporatie en andere partners om hiervoor te zorgen.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- In lijn met het rijksbeleid realiseren we een woningvoorraad die voor 60% bestaat uit betaalbare woningen waarvan 30% sociale huur op de ontwikkellocaties woningbouw 2025-2035.
- Het realiseren van woningen op in- en uitbreidingslocaties in alle dorpen. Voor de leefbaarheid van dorpen en wijken investeren we ook in maatschappelijke voorzieningen.
- Zorgen voor voldoende woningen voor verschillende aandachtsgroepen, zoals statushouders, ontheemden uit Oekraïne en arbeidsmigranten.
- Doorstroom bevorderen via verschillende financierings- en stimuleringsmogelijkheden.
- Een Volkshuisvestingsprogramma en huisvestingsverordening c.q. urgentieregeling opstellen om de wachttijd voor een sociale huurwoning te verlagen.
- Beleid maken voor wonen op erven in het landelijk gebied.

3.2.2 Bereikbaarheid en mobiliteit

We willen in de Noordoostpolder vlot en veilig bereikbare voorzieningen zowel in de dorpen als in het landelijk gebied behouden. Onze bestaande infrastructuur is verouderd en regulier onderhoud volstaat niet meer. Dat vraagt de komende jaren aanzienlijke investeringen om de veiligheid en beschikbaarheid voor gebruikers te waarborgen.

We willen dat de rest van Nederland beter bereikbaar wordt voor onze inwoners en dat de Noordoostpolder aantrekkelijker wordt voor nieuwe inwoners en bedrijven. Om dat op de langere termijn te realiseren is een volledige 4-baans N50 en een treinverbinding met station in Emmeloord een must. Dat kunnen we niet alleen realiseren, hierin moeten we optrekken met andere

belanghebbende partijen zoals de provincie Flevoland, in DUN-verband, met de Regio Zwolle en samenwerking tussen de N50 en Lelylijn-overheden.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We werken volgens het vastgestelde beleid en de voorziene projecten uit het Mobiliteitsplan om de verkeersveiligheid te verbeteren. De komende jaren werken we gestaag door aan de uitvoering van deze voorziene projecten.
- Het uitvoeringsplan Voorzien in infra zal opgesteld worden, hierin wordt op basis van besluitvorming over de kwaliteit vastgelegd wat de komende uitgevoerd gaat worden.
- Lokaal stimuleren we om meer te fietsen. Dit kan de druk op ons wegennet & parkeerterreinen beperken en draagt ook bij aan de ambities voor duurzame en gezonde mobiliteit.
- Samen met provincie Flevoland onderzoeken we hoe we het busstation in Emmeloord meer kunnen inzetten als centrum hub, met ook meer beschikbaarheid van deelmobiliteit.
- We blijven actief bij het mogelijk maken van de Lelylijn en meewerken aan het Masterplan Lelylijn.
- Over de visie en het uitvoeringsplan "Voorzien in Infra" vindt separate besluitvorming plaats. De daadwerkelijke investeringen en daaruit voortvloeiende structurele lasten hangen af van de strategische keuzes die hierin door de raad gemaakt worden.

3.2.3 Economie en arbeidsmarkt

Bij de groei van het aantal inwoners in de Noordoostpolder hoort een groei aan werkgelegenheid. We streven naar groei in gevarieerde, duurzame werkgelegenheid op zowel vo-, mbo-, hbo- en wo-niveau. Naast het stimuleren van de economie voor duurzame werkgelegenheid, zien we kwalitatief onderwijs als een sleutel voor het ontwikkelen en behouden van deze werkgelegenheid. Daarom zetten we in op hoogwaardig onderwijs op alle niveaus en ondersteunen we de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn van voortgezet onderwijs via mbo en hbo tot en met wo. Waar mogelijk of gewenst, bieden we ruimte aan onderwijsinnovaties binnen verschillende sectoren. In eerste instantie op specifieke opleidingen en vervolgens een bredere toepassing binnen onderwijsinstellingen.

De economie van de Noordoostpolder en van Urk zijn met elkaar verweven. We werken waar mogelijk samen en faciliteren we de belangrijkste sectoren:

- Lokaal MKB
- Agrofood en aanverwante bedrijven
- Maakindustrie
- Maritieme sector
- Visserij en aanverwante bedrijven
- Innovatieve campussen en (startende) ICT- en hightechbedrijven

De arbeidsmarkt in Flevoland is krap, voor veel werkgevers blijft het lastig om geschikt personeel te vinden. Sectoren met grote maatschappelijke opgaven, zoals zorg, onderwijs, ICT en techniek blijven kampen met personeelstekorten. Er zijn andere oplossingen nodig om het werk toch gedaan te krijgen. Een belangrijke oplossing hiervoor ligt in productiviteitsgroei: meer doen met minder mensen. Dit kan worden bereikt door technologie, efficiëntere werkprocessen en scholing. Het toekomstige regionaal Werkcentrum zal hierin een rol spelen. Aansluiting met het onderwijs is belangrijk; we willen graag een sterke beroepsopleider binnen de gemeentegrenzen. Dat bevordert de overgang van school naar duurzaam werk.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Voldoende kavels en kwalitatief goede werklocaties zijn nodig om onze economische ambities waar te maken. We nemen het initiatief om met bedrijven en eigenaren in overleg te gaan en om samen invulling te geven aan toekomstig nieuwe bedrijventerreinen. We stimuleren her-invulling van leegstaande panden.
- Daarnaast zetten we in op het verduurzamen en toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen.
- Voor bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen is ruimte nodig om te experimenteren en innoveren in het productieproces en om nieuwe of verbeterde producten en diensten te ontwikkelen en in te voeren.

- Het is nodig dat we werkgevers enthousiast blijven houden om inwoners met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Dat vraagt vanuit de gemeente en de Werkcorporatie begeleiding zodat deze inwoners duurzaam uitstromen op de arbeidsmarkt.
- Om vraagstukken op het gebied van economie en arbeidsmarkt op te lossen, moeten we in blijven zetten op samenwerking binnen de gemeentelijke sectortafels, de ondernemersdienstverlening, de buitengewoon werkgevers en de arbeidsmarktregio.
- In 2025 wordt het nieuwe Sociaal Economische Beleid opgesteld. Dit betekent dat we als gemeente samen met onze ketenpartners keuzes gaan maken met betrekking tot onze ambities, activiteiten en investeringen voor de komende jaren.

3.2.4 Recreatie en toerisme

We maken ruimte voor wonen, werken en ontwikkelingen zoals het MITC etc. Het ontwikkelen van toerisme en recreatie zou parallel moeten aan de andere groei. Recreatieve voorzieningen hebben immers direct invloed op de kwaliteit van leven, de sociale cohesie, economie en de aantrekkelijkheid van de Noordoostpolder voor inwoners en bezoekers. Bos- en natuurgebieden spelen eveneens een grote rol, zowel voor ontspanning en recreatie als voor educatie op gebied van cultuurhistorie, vanwege het erfgoed in de beheersgebieden zoals de Kuinderburcht, het Waterloopbos en Schokland. De ruimte is echter schaars. We wegen de verschillende belangen om balans te houden in wonen, werken, en leefbaarheid.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Hoe maak je van een functioneel ingerichte polder een toegankelijk en aantrekkelijk landschap waar inwoners en bezoekers met plezier hun vrije tijd doorbrengen? De belangrijkste opgave ligt in het op orde brengen van de recreatieve basisvoorzieningen en infrastructuur en het ontwikkelen van iconen, want die zijn niet van oudsher ontstaan. Dit leggen we vast in een nieuwe visie op recreatie en toerisme.
- We werken aan de basis van het toeristisch-recreatief product van de Noordoostpolder, zoals het realiseren van een aantrekkelijke fiets- en wandelstructuur en goede informatievoorziening.
- We doen dit niet alleen maar samen met ondernemers en initiatiefnemers door hen waar mogelijk te faciliteren en de ruimte te bieden bij het ontwikkelen van (nieuwe) dag- en verblijfsrecreatie.
- We werken aan een evenementenbeleid waarin we de wens van uw raad om hierin meer te faciliteren meenemen.

3.2.5 Cultuur en erfgoed

Erfgoed gaat niet alleen over bijzondere gebouwen of archeologische vindplaatsen. Iets wordt erfgoed als mensen er betekenis aan hechten. Beeldbepalende kerken, schuren, polders met kenmerkende dorpen en boerenerven met erfsingels: het zijn de bakens die het verhaal van de Noordoostpolder vertellen. Om deze cultuurhistorische waarden en identiteit te bewaren moet het karakteristieke erfgoed zichtbaar blijven en een vitale rol blijven spelen. Naarmate de relatief jonge Noordoostpolder ouder wordt, tekent die identiteit zich steeds duidelijker af en wordt cultureel erfgoed belangrijker. Bij nieuwe ontwikkelingen hebben we aandacht voor kansen die kunnen leiden tot nieuw identiteitsversterkend erfgoed voor de toekomst.

Cultuur is voor veel inwoners van grote waarde voor ontspanning en zelfontplooiing. Met de verwachte groei van het aantal inwoners is het wenselijk dit goed te faciliteren.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Om ons erfgoed te beschermen moet dit een plek krijgen binnen de beleidsterreinen van ruimtelijke ordening, archeologie, monumentenbeleid, welstand en handhaving. Dit leggen we vast in ons erfgoedbeleid.
- Het is belangrijk om samen te blijven werken met de verschillende cultuurhistorische verenigingen en ze waar nodig te ondersteunen zoals via de subsidieregeling 'Vertellen van het verhaal van Noordoostpolder'.

- Het realiseren van een nieuw gebouw voor Cultuurhuisvesting als de plek waarvandaan cultuur wordt vormgegeven en voor onze inwoners een letterlijk een laagdrempelige ingang naar cultuur zal zijn. Nu de gebouwen toe zijn aan groot onderhoud is het moment om hier een definitief besluit over te nemen. Het onderwerp is op de strategische raadsagenda gezet.
- Werelderfgoed Schokland en omgeving wordt via een Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen in de Omgevingswet. Daarbij zijn de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed benoemd. Dit wordt verwerkt in het omgevingsplan, met als doel het behoud van de unieke waarden van het Werelderfgoed.
- De evaluatie en herijking van de Cultuuragenda wordt uitgevoerd. Wij houden hierbij rekening met de groei van het aantal inwoners.

3.2.6 Maatschappelijke voorzieningen

We vinden het belangrijk dat er in elk dorp en in elke wijk een plek is waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. We streven naar toekomstbestendige en duurzame locaties en hebben oog voor het combineren van verschillende functies.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Bij dorps- en buurthuizen die in eigendom van de gemeente zijn en die toe zijn aan vernieuwing/renovatie worden de mogelijkheden onderzocht om verschillende functies te combineren, zodat de voorzieningen toekomstbestendig blijven.
- De dorpen en wijken hebben meer behoefte aan Multifunctionele Accommodaties (MFA) en komen met initiatieven en financieringsverzoeken. We gaan uit van eigen initiatief maar denken graag mee.
- Kiest de gemeente ervoor om te investeren in MFA's, dan moet rekening gehouden worden met hogere investeringskosten. Zeker wanneer het gaat over wensen vanuit de dorpen waarbij de dorpshuizen niet in eigendom van de gemeente zijn.

3.2.7 Onderwijshuisvesting en VO-campus

De Noordoostpolder groeit qua inwonersaantal. Dat betekent een groei van het aantal leerlingen zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs, dus een groeiende vraag naar kwalitatief goede en toekomstbestendige onderwijshuisvesting en gymzalen voor bewegingsonderwijs.

De gebouwen van onze scholen voor Voortgezet Onderwijs zijn grotendeels ouder dan 50 jaar en technische en functioneel slecht. In 2018 is besloten tot de ontwikkeling van een VO-Campus voor een aantal van de reguliere VO-scholen in onze gemeente die tegemoetkomt aan de eisen van het hedendaagse onderwijs. Het streven is een compleet onderwijsaanbod realiseren met behoud van eigen identiteit van de scholen zodat leerlingen en ouders hierin een keuze hebben.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We werken volgens het uitvoeringsprogramma Voorzien in vastgoed aan groot onderhoud, renovatie of nieuwbouw. Het vierjaarlijks opstellen van een IHP (integraal huisvestingsplan onderwijs) is onderdeel hiervan. Door ontwikkelingen zien we dat het goed is deze te actualiseren en opnieuw vast te stellen.
- Wanneer scholen gerenoveerd of nieuw gebouwd worden nemen we de mogelijkheden voor (toekomstige) uitbreiding mee.
- We zien in de dorpen steeds meer scholen die fuseren. Dat leidt veelal tot de wens van één schoolgebouw. Via een memo en aansluitend de vaststelling van de Perspectiefnota 2025-2028 zijn middelen opgenomen voor nieuwe (vervangende) schoolgebouwen in Marknesse, Bant en Ens en de wijk Revelsant in Emmeloord.

3.2.8 Openbare orde en veiligheid

De complexiteit binnen het OOV-domein is de laatste jaren toegenomen en wordt ook de komende jaren niet eenvoudiger. Multiprobleem gezinnen, de samenhang tussen het zorg- en het veiligheidsdomein en de toename in onzichtbare criminaliteitsvormen, zoals snel verplaatsende drugslaboratoria en cybercrime. Dat vraagt om korte lijnen en veel samenwerking met allerlei partners

zoals de politie, OM en het RIEC. De casuïstiek rondom verwarde personen en personen met meervoudige problematiek is de afgelopen jaren sterk gestegen en deze ontwikkeling voorzien we ook in de komende jaren.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We werken samen met de gemeenten Dronten en Urk aan de integrale veiligheid in onze regio. De belangrijkste thema's zijn ondermijnende criminaliteit, digitale criminaliteit/ veiligheid en maatschappelijke onrust. We proberen door lessen uit andere gemeenten voorbereid te zijn op eventuele maatschappelijke onrust in de Noordoostpolder.
- De aanpak rondom de jongeren in de Noordoostpolder vraagt steeds meer aandacht. Gedragingen in groepen, invloed van digitalisering, bereikbaarheid en beschikbaarheid van verdovende middelen leiden ertoe dat er vanuit OOV meer aandacht is voor deze doelgroep. In gezamenlijkheid wordt gewerkt aan het beheersbaar houden.

3.3. **Klimaat en energie**

Ons klimaat verandert. De impact die dit heeft op de maatschappij en op de leefbaarheid van onze inwoners en ondernemers is niet te verwaarlozen. Verdere klimaatverandering tegengaan en ons aanpassen op de klimaatverandering die al heeft plaatsgevonden, vraagt om aanpassingen in onze manier van wonen, werken en leven. Het vraagt een andere manier van denken en handelen. We werken naar een duurzaam woon – en leefklimaat. Een circulaire economie draagt hieraan bij. We hebben de volgende pijlers:

- Een comfortabel en zelfvoorzienend energiesysteem
- Een veerkrachtige en leefbare buitenruimte
- Een soortenrijk en groen landschap en buitenruimte
- Een vitaal en vruchtbaar landelijk gebied
- Duurzame mobiliteit die toegankelijk en dichtbij is
- Een circulair en verantwoord gebruik van materialen en grondstoffen

3.3.1 Energietransitie, duurzaamheid en circulariteit

De energietransitie is nodig om de doelen en ambities uit de Klimaatwet waar te maken. De gemeente heeft een belangrijke sturende en uitvoerende rol hierin. Onze strategische doelen zijn:

- Een toekomstbestendig energiesysteem
- Toegang tot duurzame energie voor onze inwoners en ondernemers
- De gebouwde omgeving aardgasvrij in 2050
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed en energieverbruik

In een circulaire economie wordt waarde gecreëerd door materialen en producten her te gebruiken, repareren en te recyclen. Het doel is om de levensduur van producten te verlengen, grondstoffen efficiënter te benutten en afval te minimaliseren. We werken hiervoor samen met onderwijsinstellingen, ondernemers en andere organisaties.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Het mogelijk maken van duurzame energieproductie en het realiseren van een goede infrastructuur waar energieproductie en -gebruik zo veel mogelijk lokaal in balans zijn, mede door opslag en conversie van energie.
- We willen gebruik voorkomen van onnodige en fossiele mobiliteit en stimuleren/faciliteren duurzamere alternatieven. We zetten in op gedragsverandering bij inwoners, zoals duurzaam koopgedrag en stimuleren het verminderen van het totale energieverbruik en het aardgasvrij verwarmen. We ondersteunen ondernemers en inwoners in de transitie naar een circulaire samenleving.
- Het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed en een circulair en verantwoord gebruik van materialen en grondstoffen.
- Voor circulair gebruik van het afvalwater nemen wij samen met provincie, Waterschap, Vitens en Flevolandse gemeenten deel aan het Waterlab 2.0. Hier wordt ingezet op innovatieve projecten op het gebied van hergebruik van water.

- In het op te stellen Ambitiedocument circulair en verantwoord gebruik van materialen en grondstoffen moeten de strategische lijnen en de rol van de gemeente in de transitie naar een circulaire economie worden vastgelegd. Afhankelijk van de ambities en keuzes van de raad zijn mogelijk extra financiële middelen nodig.

3.3.2 Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert; er is meer en vaker last van hevige regenval en wateroverlast met aan de andere kant meer hitte en droogte. Het geeft een groter risico op boomziekten en leidt tot veranderende onderhouds- en beheerpraktijken. Door een afnemende ontwateringsdiepte wordt het grondgebruik voor hoogwaardige landbouw steeds moeilijker. Samen met de provincie en het waterschap zoeken we naar mogelijkheden om invulling te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid om zowel het landelijk- als stedelijk gebied klimaatbestendig en water robuust inrichten.

Daarnaast verdient het ecologisch evenwicht in de Noordoostpolder aandacht. Het versterken van de biodiversiteit en het aanleggen en verbinden van natuur (zowel groen als blauw) zijn belangrijke aandachtspunten. De levering van voldoende drinkwater staat onder druk. Dat moet opgelost worden door het zoeken naar alternatieve drinkwaterbronnen en het benutten van innovatieve maatregelen. We werken bij deze opgaven samen met alle stakeholders, zoals provincie, het Waterschap, en waterbedrijven en ondernemers.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Uitvoering geven aan het Watertakenplan om het beheer en onderhoud voor zowel het bestaand afvalwatersysteem en het stedelijk water op orde te houden en te optimaliseren.
- We voeren eens in de 6 jaar stresstesten uit. Zo houden we in beeld of ons gebied nog voldoende bestand is tegen de invloeden van een veranderend klimaat.
- Voor deze bodemdalingsgebieden zoeken we samen met de ketenpartners naar alternatieve functies of het verbouwen van alternatieve gewassen met een geringere ontwateringsdiepte met blijvend bestaansrecht voor de agrariër.
- Het beleidsplan beheer openbare ruimte wordt door de raad vastgesteld. Afhankelijk van uw ambitieniveau voor de openbare ruimte zullen extra investeringen nodig zijn.

3.3.3 Landbouw

De toekomst van landbouw zit in het zoeken naar een duurzame vorm van voedselproductie en gewasveredeling met een toenemende aandacht voor doelmatig ruimtegebruik, natuur, klimaat en een gezonde leefomgeving. Door ruimte te bieden voor innovaties in de agrosector kan de Noordoostpolder haar leidende positie (nationaal en mondiaal) behouden voor de toekomst.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Door een groeiende grondhonger wordt de druk op landbouwgrond steeds groter. Enorm hoge grondprijzen zorgen nu al voor een wankelend verdienmodel en vormen een bedreiging voor het toekomstperspectief van de landbouw.
- Richting de toekomst wordt de innovatiekracht van agrarische ondernemers op de proef gesteld. Vanuit gemeentelijk perspectief is het van belang dat deze innovatiekracht waar mogelijk ondersteund en/of gefaciliteerd wordt ten behoeve van een gezonde landbouw met nieuw toekomstperspectief.
- Door klimaatverandering, bodemdaling en andere processen zijn keuzes nodig waar hoogwaardige landbouw prioriteit moet blijven, maar ook waar eventueel andere functies prevaleren, juist voor het behoud van de hoogwaardige landbouw.

3.4. Samen en gezond

In deze tijd van individualisering is het belangrijk om samen sterk te staan. Gezien, gehoord en begrepen worden is belangrijk om mee te doen in de samenleving. Gezondheid is daarbij een kostbaar bezit. Maar gezondheid is niet vanzelfsprekend. Het is iets dat we samen moeten koesteren

en actief moeten bevorderen. We zetten in op bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven via de volgende (hoofd) doelen:

- Het bieden van gelijke kansen voor iedereen om (naar eigen vermogen) mee te doen
- Zorgen dat inwoners zich vitaal en gezond voelen en zijn
- Uitnodigen tot omzien naar elkaar, samen te werken en te pionieren
- (Zorg) voorzieningen die toegankelijk en dichtbij zijn en bevorderen van langer thuis wonen
- Extra aandacht geven aan de meest kwetsbare wijken en dorpen en optimaliseren op dit vlak de samenwerking tussen maatschappelijke partners

3.4.1. Kansengelijkheid en participatie

Kansengelijkheid betekent zorgen dat iedereen naar eigen vermogen mee kan doen in de maatschappij. Voor de één is extra ondersteuning nodig in de eerste levensfase van het kind. Voor de ander betekent dit het leren (lezen en schrijven) van de Nederlandse taal of ondersteuning bij het vinden van werk. Op die manier vergroten we de samenredzaamheid en daarmee de zelfredzaamheid.

Bestaanszekerheid is geen vanzelfsprekendheid voor iedereen. Door stijgende kosten voor wonen, energie en dagelijkse uitgaven is er een groep mensen die moeite heeft om rond te komen. Vooral lage inkomens, flexwerkers en ouderen met een klein pensioen worden geraakt. Niet iedereen met een laag inkomen of schuldenproblematiek weet de ondersteuning die we bieden te vinden. We zetten in op een beter bereik van onze dienstverlening. Een brede (landelijke) trend is de roep om eenvoudiger beleid en het toepassen van de menselijke maat. Het programmaplan Participatiewet in Balans van de rijksoverheid moet hierin gaan helpen, samen met de herziening van de participatiewet.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We blijven werken aan toegankelijkheid, inclusie en participatie voor alle inwoners, ook voor mensen met een beperking³. Dat doen we onder andere met algemene en bijzondere bijstand en andere inkomensondersteunende regelingen.
- We stellen een plan op voor de implementatie van de Participatiewet in Balans en werken nu al in de geest van de aanstaande wijzigingen die hieruit voortvloeien. Dit kan leiden tot hogere kosten.
- De toegang tot voorzieningen is één van de belangrijkste gemeentelijke taken. We zorgen dat inwoners de weg goed weten te vinden naar hulp.
- De komende jaren moeten we zorgen voor een soepelere financiële overgang van bijstand naar werk en andersom, zodat inwoners minder hinder ondervinden bij veranderingen.

3.4.2. Migratie en integratie

We hebben ook in de Noordoostpolder te maken met een toename van internationale migratie en mensen die op de vlucht zijn voor conflicten en geweld. Statushouders en arbeidsmigranten zijn volwaardige inwoners van de Noordoostpolder. Dit betekent naast zorgen voor huisvesting ook zorgen voor integratie door middel van taal- en inburgeringscursussen en toegang tot basisvoorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs.

Gemeenten hebben ook taken met betrekking tot arbeidsmigranten. Dit omvat het toezien op huisvesting en de integratie in de lokale gemeenschap. Goede samenwerking met maatschappelijke partners, werkgevers en maatschappelijke organisaties is nodig om zowel statushouders als arbeidsmigranten een stevige basis te bieden voor een zelfstandig en betekenisvol bestaan.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Statushouders en arbeidsmigranten kampen vaak met taalbarrières en beperkte kennis van het zorgsysteem. Een laagdrempelige en toegankelijke aanpak is cruciaal om ervoor te zorgen dat zij de hulp krijgen die ze nodig hebben. De leerroutes en participatietrajecten helpen statushouders hun weg te vinden in de samenleving en vergroten hun kansen op werk en het meedoen in de samenleving.

³ VN-verdrag Handicap

- Er moet voldoende aandacht zijn voor maatschappelijke ondersteuning voor statushouders en arbeidsmigranten.
- Het realiseren van voldoende en geschikte huisvesting voor zowel statushouders als ontheemden.
- Door toename in aantallen is er behoefte aan meer inzet op integratie en ondersteuning. Dit omvat initiatieven om mensen te helpen bij het vinden van werk, het leren van de Nederlandse taal, toegang tot gezondheidszorg en het integreren in de lokale gemeenschap. Op welke onderdelen willen we hierin een actieve rol spelen. En welke maatregelen en initiatieven moeten prioriteit krijgen.

3.4.3. Vitaliteit en gezonde leefstijl

Maatschappelijke ontwikkelingen als de dubbele vergrijzing, de toename van ondersteuningsvragen, de complexere zorgbehoeften, de arbeidskrachte in de zorg, het langer thuis wonen van inwoners, meer inwoners die ongezond leven en minder mantelzorgers per zorgbehoevende leiden tot onhoudbaarheid van het huidige zorgstelsel. We werken samen met onze maatschappelijke partners volgens het principe van Positieve gezondheid. Dat gaat over prettig kunnen wonen, werken, leren en leven in een omgeving die inspireert tot gezonde keuzes.

Eenzaamheid blijft een groeiend probleem, zeker onder alleenstaande ouderen. Hoewel digitale middelen zoals videobellen en sociale media een deel van de kloof dichten, blijft persoonlijk contact onmisbaar. Nieuwe woonvormen, zoals geclusterde wooncomplexen en hofjes, bevorderen gemeenschapszin en helpen eenzaamheid tegen te gaan. Ook buurtinitiatieven, buurthuizen, vrijwilligerswerk en intergenerationale projecten dragen bij aan het versterken van sociale netwerken.

Voldoende bewegen en een gezonde leefstijl zijn essentieel zijn voor gelukkige en gezonde inwoners. Overheden, zorginstellingen, maar ook werkgevers en sportaanbieders zetten zich in om een gezonde leefomgeving te bevorderen en mensen te stimuleren om actief te blijven. Het buiten sporten en bewegen neemt toe in populariteit. Daarin zien we steeds meer behoefte aan urban sports zoals pump track, freerunning en calisthenics.

Sinds de uitbraak van de coronapandemie is er een stijgende trend in middelengebruik, vooral onder jongeren. Professionals hebben het vermoeden dat jongeren die uit 'verveling' met drugsgebruik zijn begonnen, dit gebruik hebben voortgezet. Net als het landelijk gemiddelde heeft 41% van de jongvolwassenen (16-25 jaar) in de Noordoostpolder wiet of hasj gebruikt.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- De vergrijzing vraagt om een brede aanpak waarin welzijn, zorg en sociale verbondenheid hand in hand gaan. Door tijdig in te spelen op deze trends en ontwikkelingen kunnen we werken aan een toekomst waarin ouderen niet alleen langer thuis wonen, maar dit ook in gezondheid en samen kunnen doen.
- Door de huidige sporters te behouden en tegelijkertijd te kijken hoe we het sportaanbod steeds toegankelijker kunnen maken voor nieuwe sporters willen we de sportparticipatie in de Noordoostpolder nog een extra impuls geven.
- Gezonde voeding, voldoende beweging en sociale activiteiten spelen een sleutelrol in het bevorderen van een vitale oude dag. Dit vraagt om een beweging waarbij ouderen langer actief blijven, bijvoorbeeld door senioren sport, gezamenlijke beweegprogramma's en aandacht voor mentale gezondheid.
- Er is een sterke toename in problematisch middelengebruik onder jongeren. Hier moeten we op inzetten. We hebben op dit moment nog geen brede preventieve aanpak 'middelengebruik'. Preventie is voorkomen dat er problemen ontstaan door van tevoren te interveniëren. Er is een sterke toename van preventieve gesprekken met jongvolwassenen die in aanraking zijn gekomen met alcohol-, drugs- of een gameverslaving. Samen met ketenpartners zoals het onderwijs, jongerenwerk en verslavingszorg gaan we aan de slag voor een brede aanpak zowel preventief als curatief.
- De afgelopen jaren zijn er veel initiatieven ontwikkeld binnen het Gezond Actief Leven Akkoord en met IZA-gelden. Denk aan het sportakkoord, de beweegcoaches en het stimuleren van een gezonde leefomgeving. Op het moment van opstellen van deze perspectiefnota is nog onduidelijk

of en hoe veel financiële middelen we hiervoor na 2026 zullen ontvangen. Wanneer u de ingezette projecten en activiteiten wilt voorzetten, zijn extra structurele middelen nodig.

3.4.4. Gezondheidszorg en welzijn

Gezondheidszorg vanuit een gemeentelijk perspectief richt zich op het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de inwoners binnen de gemeente. We moeten de druk op de medische zorg doen afnemen en streven naar een innovatief en kwalitatief zorgaanbod. Er lopen verschillende ontwikkelingen, zoals de 'Zorgtransformatie Noordelijk Flevoland', het beschikbaar houden van basiszorg zoals huisartsenzorg en de verbinding tussen het medisch en sociaal domein met een extra vraag voor preventieve inzet. Huisartsen werken hiervoor steeds vaker samen met welzijnsorganisaties en de gemeente om geïntegreerde zorg te bieden.

Het organiseren van zorg dichtbij is qua geografische ligging een uitdaging in de Noordoostpolder. Om ondersteuning en zorg ook in de toekomst te kunnen blijven bieden moet meer samengewerkt worden bij voorkeur in passende moderne huisvesting. We zetten in op het bevorderen van zorgzame gemeenschappen, oftewel 'community building', en het bieden van preventief aanbod om de druk op de medische zorg te verminderen.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Samen met de maatschappelijke partners en zorgaanbieders bereiden we de Zorgtransformatie Noordelijk Flevoland voor. De verwachting is dat c.a. 20% van de gestelde vragen in het medisch domein, beantwoord moet worden in het sociaal domein.
- We blijven inzetten op het beschikbaar houden van voldoende huisartsenzorg, onder andere via het project Polderdokter.
- We onderzoeken hoe we de toegang tot onze voorzieningen/basiszorg nog effectiever kunnen organiseren, zodat we meer inwoners kunnen helpen met minder middelen.

3.4.5. Jeugdzorg

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 is opgesteld om structurele knelpunten in de jeugdzorg aan te pakken en het stelsel financieel houdbaar te maken. Belangrijke doelen zijn het verbeteren van de kwaliteit van jeugdzorg door betere samenwerking en minder bureaucratie met de nadruk op preventie en vroegtijdige interventie. Er is daarnaast landelijke regie op zorg die regio-overstijgend is. Aanvullend hierop is er Het Richtinggevend Kader voor toegang, lokale teams en integrale dienstverlening van de VNG om de toegang tot hulp en ondersteuning te verbeteren. We werken aan de implementatie van de uitgangspunten uit het Richtinggevend kader. Dit proces vraagt om zorgvuldige afwegingen en keuzes die de toegankelijkheid van jeugdhulp en de kwaliteit van dienstverlening verbeteren, waarbij rekening wordt gehouden met financiële beheersbaarheid.

Gemeenten worden aangemoedigd om samen te werken in regionale verbanden om de organisatie en inkoop van specialistische jeugdzorg te verbeteren en de administratieve lasten voor jeugdhulpaanbieders te verlagen. Voor de Noordoostpolder betekent dit samenwerken met vijf gemeenten in de regio Flevoland. Dit moet leiden tot verbeterde beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdzorg. Op het gebied van jeugdzorg wordt daarnaast samen met partijen, zoals scholen, zorginstellingen en sportverenigingen, gewerkt aan het waarborgen van een veilige en kansrijke omgeving voor kinderen en jongeren.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We richten ons op het versterken van de eigen kracht van jeugdigen en hun gezinnen. Dit doen we door het bieden van preventieve ondersteuning en het creëren van een sterke sociale en pedagogische basis.
- We richten ons in de komende periode op het versterken van de lokale teams, in lijn met het Richtinggevend Kader en het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, zoals uitgewerkt in het werkpakket Stevige Lokale Teams binnen de Hervormingsagenda Jeugd.
- We werken aan de versterking van de regionale samenwerking in het belang van onze jeugdigen.

3.4.6. Onderwijs

Het onderwijs leert mensen basisvaardigheden zoals lezen, schrijven en rekenen, maar ook bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen ontdekken en ontwikkelen hun talenten en interesses, wat bijdraagt aan hun zelfvertrouwen en zelfbewustzijn. En onderwijs is essentieel voor economische groei. Een goed opgeleide beroepsbevolking draagt bij aan innovatie en productiviteit, wat de economische ontwikkeling bevordert. We werken samen met verschillende partners zoals scholen, jeugdzorg en welzijnsorganisaties aan een geïntegreerde aanpak om schooluitval te voorkomen. Vanuit de Lokale Educatieve Agenda (LEA) maken we jaarlijks afspraken met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bestrijden van onderwijsachterstanden, de doorgaande leerlijn, onderwijs en zorg en leerplicht en verzuim.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- Op basis van het onderwijsachterstandenbeleid stimuleren we voorschoolse educatie op de kinderopvang en voerschoolse educatie om onderwijsachterstanden aan te pakken.
- Naast haar eigen functie heeft het onderwijs een belangrijke en signalerende rol bij problematiek bij het kind en het gezin. We zetten sterker in op preventieve ondersteuning in de basisschoolperiode en op de samenwerking tussen onderwijs, gemeente en andere samenwerkingspartners.
- Hoe borgen we een kwalitatief en breed onderwijspalet. Naast behouden wat we hebben, staan we open voor nieuwe ontwikkelingen om het palet te verbreden.

3.5. Dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Gemeenten zijn voor inwoners en ondernemers de meest nabije overheid. We willen onze dienstverlening zo goed en betrouwbaar mogelijk doen en aansluiten op de behoeften van onze inwoners en ondernemers. De informatiesamenleving en 24-uurs samenleving vraagt wel om steeds meer digitale dienstverlening. Menselijk contact blijft daarnaast een belangrijke pijler van onze dienstverlening.

Dienstverlening in alle denkbare vormen moet laagdrempelig, (Digi)toegankelijk en begrijpelijk zijn voor iedereen. Naast toegankelijke dienstverlening voor bijvoorbeeld inwoners met een visuele of andere lichamelijk beperking groeit de noodzaak om onze dienstverlening ook in andere talen aan te bieden.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- In lijn met landelijke ontwikkelingen vereenvoudigen, standaardiseren en digitaliseren we onze gemeentelijke basisproducten en -diensten nog verder. Hierdoor vraagt onze standaard dienstverlening minder tijd en is er ruimte voor maatwerk, integraliteit, meer contact en verbinding met de samenleving. Deze ruimte is nodig om nieuwe taken en onvoorziene (crisis)situaties op te pakken en continu te verbeteren.
- De huidige visie op digitale dienstverlening dateert uit 2015 en geeft niet meer voldoende richting aan toekomstige keuzes. We herijken de visie op digitale- en persoonlijke dienstverlening. Dit vanuit het perspectief: "leren, meten en verbeteren". We stimuleren meer verbinding en samenwerking over clusters en organisaties heen.

3.6. Bedrijfsvoering en digitalisering

Onze bedrijfsvoering is ondersteunend aan en helpend voor onze dienstverlening in de breedste zin van het woord. De digitale transitie voltrekt zich in een hoog tempo. De wijze waarop een gemeente uitvoering geeft aan haar dienstverlening wordt daardoor steeds meer digitaal met de daarbij behorende digitale risico's. Dat vraagt een goede en veilige informatievoorziening en een goede informatiearchitectuur. We sluiten aan bij de Agenda Digitale veiligheid 2024 – 2028 en bij de commonground visie- en strategie zoals door de VNG is opgesteld.

Onze werkprocessen moet effectief en efficiënt ingericht zijn qua besturing, beheersing en uitvoering. En onze medewerkers moeten goed toegerust zijn om hun werk te doen (tijd- en plaats onafhankelijk). AI biedt mogelijkheden om slimmer, efficiënter en responsiever te worden. Generatieve AI zal steeds meer mainstream worden en geïntegreerd zijn in de applicaties die door medewerkers gebruikt worden. Langzaam maar zeker zullen er steeds meer voorspellende modellen ingezet gaan worden die gebruikt worden voor efficiëntere bedrijfsvoering, beleidsvorming en besluitvorming. Dat betekent meer tijd voor de medewerkers om bezig te zijn met maatwerk en strategische taken.

We hebben dit ook nodig gezien de huidige aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met de vele extra taken waar gemeenten uitvoering aan moet geven. We zetten in op arbeidsmarktcommunicatie om nieuw gekwalificeerde medewerkers naar onze gemeente te trekken. Maar ook op het behoud van bestaand personeel, hun kennis en kunde, is eveneens cruciaal. Dit betekent een goed onboardingstraject en het faciliteren van leren en ontwikkelen. Door carrièreperspectief te bieden en kennis te delen, blijft het werk leuk en uitdagend. Waar mogelijk werken we samen met andere gemeentes om nu en in de toekomst voldoende goede en specialistische medewerkers te vinden, zoals bij het KCC.

Wat zijn de opgaven/vraagstukken waar we als gemeente Noordoostpolder voor staan?

- We worden in toenemende mate afhankelijk van digitale data en hulpmiddelen. We werken daarnaast steeds meer samen met andere partijen waarmee we gegevens veilig digitaal uitwisselen. Dit brengt digitale risico's met zich mee en kans op tijdelijke uitval van onze dienstverlening.
- We hebben steeds meer data. Extra inzet is nodig om de data te structureren en beheeren zodat we ervan uit kunnen gaan dat de data u en in de toekomst beschikbaar en correct is.
- We willen de kansen van AI benutten voor slimmere dienstverlening en efficiëntere bedrijfsvoering. Dat brengt ook risico's en (Europese) verplichtingen met zich mee, zoals het uitvoeren en vastleggen van ethische afwegingen met aandacht voor privacy schendingen. Dat brengt extra administratieve lasten met zich mee.
- We zorgen ervoor dat onze huidige medewerkers en toekomstige medewerkers de juiste expertises en (digitale) vaardigheden hebben om duurzaam inzetbaar te worden en te blijven, onder andere via een programma DigiFit.
- De gemeentelijke huisvesting vraagt aandacht. Het aantal medewerkers is aanzienlijk gestegen. Er zijn onvoldoende werk – en vergaderplekken. Dit pakken we op in samenhang met de locatie op De Deel waar naar verwachting een aantal van onze medewerkers in het sociaal domein gaan werken.
- Er komen steeds weer nieuwe taken vanuit het Rijk bij of we dat nu willen of niet. We ervaren dat hiervoor niet altijd voldoende middelen beschikbaar gesteld worden voor de benodigde personele inzet. Wanneer geen extra capaciteit beschikbaar is, zullen werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd of moeten ambitieniveaus bijgesteld worden. Daarnaast kan hierbij samenwerking met andere gemeenten gezocht worden. De keuzes hierin hebben direct invloed op de mate van invloed, maar ook op de impact op de bedrijfsvoering.

4. Ontwikkelingen en ambities per programma

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op ontwikkelingen en ambities die met financiële consequenties voor de komende 4 jaren. We beschrijven dit per programma zoals u ze kent uit de programmabegroting.

4.1. **Programma 1 Fysieke Leefomgeving**

Programmadoelstelling

Een bruisende, veilige en duurzame leefomgeving

Onontkoombaar

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat we een sectorale Routekaart opstellen. Deze routekaart beschrijft de wijze waarop ons maatschappelijk vastgoed verduurzaamd wordt en wordt medio 2025 separaat aan de raad ter besluitvorming aangeboden. We willen ingrepen om gemeentelijke gebouwen te verduurzamen, zoveel mogelijk combineren met geplande onderhoudswerkzaamheden. De nu geplande onderhoudswerkzaamheden zijn op onderstaande locaties:

Adres	Plaats	VIV-programma	Huidig energielabel
Buurthuis Revelsant	Emmeloord	Ja	C
Gymzaal Revelsant	Emmeloord	Ja	G
Sporthal Toernooihal	Creil	Nee	F
Sporthal Evert van Benthemhal	Ens	Nee	E
Buurthuis De Zuidert	Emmeloord	Ja	C
Gymlokaal Pampuspad	Emmeloord	Nee	G

Dit vraagt een investering van € 1.282.000 met structurele doorwerking in 2026 van € 30.933, in 2027 van € 65.733 en in 2028 van € 85.466.

Veiligheidsregio

De veiligheidsregio's worden grotendeels door gemeenten gefinancierd, maar ontvangen daarnaast een bijdrage vanuit het Rijk onder de noemer brede doeluitkering rampenbestrijding (BDU). In 2026 vindt op deze uitkering een korting van 10% plaats. Het is aan de gemeenten en veiligheidsregio's hoe hier mee om te gaan. Voor de veiligheidsregio Flevoland wordt dat op dit moment in beeld gebracht. Voor nu wordt verwacht dat een extra bijdrage van tenminste € 215.000 (structureel) nodig is.

Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek

In de raad van mei 2025 ontvangt u de ontwerp-begroting van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV). Hieruit blijkt dat rekening gehouden moet worden met een indexatie van de kosten van € 68.000 met structurele doorwerking.

Inleg ontsluitingsweg Urk (Spuiweg)

Met de Provincie Flevoland en de gemeente Urk is de bestuursovereenkomst "Nieuwe ontsluitingsweg Urk" gesloten. Bestuurlijk is overeengekomen dat de Noordoostpolder aan de ontsluitingsweg Urk een eenmalige bijdrage van € 315.000 zal doen. Dit volgens het profijtbeginnsel van 14%, zoals ook is opgenomen in de Perspectiefnota 2024. De bijdrage zal naar verwachting in 2027 nodig zijn.

Meerjareninvesteringsplan openbaar groen

Als gemeente zijn we beheerder van een omvangrijk areaal groen in onze openbare ruimte. Een deel van ons openbaar groen is inmiddels sterk verouderd. We zien daarnaast dat door klimaatverandering er een groter risico is op boomziektes, wat vraagt om meer periodieke controles. Verouderde plantenvakken geven hoge onderhoudskosten. Ook zijn er vraagstukken zoals het behoud van biodiversiteit en daaruit voortvloeiende ecologische bermbeheer. We brengen dit in beeld via een

meerjarerinvesteringsplan openbaar groen in 2026. We stellen voor eenmalig € 75.000 beschikbaar te stellen voor het opstellen daarvan.

Herstel wegbeplanting na essentaksterfte

De bomen langs de buitenwegen maken ons landschap herkenbaar en zijn daarmee belangrijk en kenmerkend voor onze polder. Door de Essentaksterfte zijn veel bomen aangetast en deze moeten worden gekapt omdat zij door de ziekte onveilig worden. Daarna moeten nieuwe bomen worden gepland. Met inzet van incidentele middelen zijn er de afgelopen jaren langs diverse wegen bomen gekapt en herplant. Nog niet alle wegen en singels met zieke Essen zijn aangepakt. We stellen voor om in de jaren 2026 tot en met 2029 hiervoor € 150.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Dringende noodzaak

Bestuursovereenkomst (BOK) wegen

We werken we samen met provincie Flevoland aan een overeenkomst om een aantal weggedeelten over te dragen aan de gemeente Noordoostpolder. We kunnen dan sturen op een meer passende snelheid en vormgeving van wegen in een aantal dorpen. De dringende wens voor het realiseren van rondwegen bij Ens en Marknesse is kenbaar gemaakt bij de Provincie. Daarnaast maken we afspraken over compensatie van onderhoudslasten bij de overdracht van wegen aan de gemeente. Concrete afspraken moeten nog worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Daarna wordt duidelijk welke incidentele en structurele middelen hiervoor nodig zullen zijn. Hierover ontvangt u separaat een voorstel inclusief een voorstel om de overgedragen wegen meer passend in te richten en te beheren.

Woonwagenstandplaatsen overdragen

In het woonwagenbeleid, dat medio 2025 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd, wordt duidelijk hoe de gemeente om wil gaan met woonwagenstandplaatsen. Streven is om de bestaande woonwagenlocaties te normaliseren en over te dragen aan Mercatus. Dit betekent dat we de komende twee jaren extra inzet moeten plegen op aspecten van veiligheid, bedrijvigheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. Daarnaast zijn middelen nodig voor de overdracht zoals bijvoorbeeld een onderzoek naar bodemverontreiniging. Incidenteel is voor de jaren 2026 en 2027 een budget nodig van € 50.000 per jaar.

Aansluitingen 14 & 15 A6 - verkeersveiligheid

We ervaren de laatste jaren dat er verkeersonveilige situaties ontstaan door wachtrijen op de oprit van de A6. Het risico op ernstige ongevallen is groot. Dit moet in samenwerking met het rijk en de provincie, als verantwoordelijke wegbeheerders opgepakt worden. Vanwege de door ons gevoelde urgentie hebben wij ook een financiële bijdrage voorzien. Er is € 250.000 in de begroting 2026-2029 opgenomen. De voorkeursoplossing is echter een robuuste verkeersregelininstallatie met hogere kosten, te weten € 539.000. We stellen voor de aanvullend benodigde € 289.000 beschikbaar te stellen. Dat is de maximale eigen bijdrage die we voorzien vanuit de gemeente.

Jurist handhaving / OOV

Het vergroten van de veiligheid en blijvende aandacht voor ondermijning zijn een prioriteit voor onze gemeente. Door de groei van onze gemeente en de algehele maatschappelijke verharding wordt in toenemende mate druk uitgeoefend op de juridische capaciteit van het cluster Leefomgeving. Het gaat voornamelijk over handhaving op ondermijning, leefbaarheid, openbare orde en veiligheid. Om het werk adequaat te kunnen blijven uitvoeren is extra juridische capaciteit noodzakelijk. Hiervoor is € 114.000 nodig.

Renovatie Kamperbrug

De vervanging van de beweegbare brug Kamperweg staat gepland voor 2035. Deze brug ligt in een gebied waar de komende jaren mogelijk grote ruimtelijke ontwikkelingen kunnen gaan plaatsvinden. Ook de toekomstige woningbouw en verdere ontwikkelingen N50 hebben direct invloed op het bestaande wegennet en de te vervangen brug. Uit een variantenafweging blijkt dat door levensduurverlengend onderhoud te verrichten, de vervanging kan worden uitgesteld tot in 2042. Insteek is om de brug in 2028 te renoveren en kritische delen te vervangen. De investering bedraagt € 1.400.000. Dit bedrag wordt in 14 jaar afgeschreven (€ 100.000 per jaar) aansluitend op de verwachte

vervanging in 2042. We stellen voor om een afschrijvingsreserve Kamperbrug te vormen waar de jaarlijkse afschrijvingslast uit onttrokken kan worden. Hiervoor is eenmalig € 1.400.000 nodig uit de vrije ruimte binnen de reserve beleidsplan.

Ambitie

Doorfietsroute Urk – Marknesse

De provincie Flevoland heeft de ambitie om te komen tot de hoogwaardige fietsroute Urk – Emmeloord – Marknesse. Er wordt in beeld gebracht welke aanpassingen binnen de bebouwde kom in Emmeloord en Marknesse nodig zijn om deze fietsroute te realiseren. We wegen deze route integraal af tegen andere mogelijke gemeentelijke fietsmaatregelen die het beste kunnen bijdragen aan de onderbenutte fietspotentie in de Noordoostpolder. Naar verwachting komt hierover in 2027 meer duidelijkheid.

Aanleg gemeentetuin voor het gemeentehuis

Het terrein voor het gemeentehuis is onze entree. Het bestaat uit veel bestrating en weinig beplanting en heeft een sobere uitstraling. In 2025 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om een aantrekkelijke openbare groene en bio-diverse omgeving te creëren. Voor de uitvoering stellen we voor om eenmalig € 190.000 beschikbaar te stellen.

Investeren in verkeersveiligheid

We willen de verkeersveiligheid op onze wegen verbeteren. Via de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid kunnen we maatregelen doorvoeren met 50% subsidie. Om hier (opnieuw) gebruik van te maken is een subsidieaanvraag ingediend. Een deel van onze investeringen wordt gehaald uit bestaande mobiliteit- en onderhoudsmiddelen. Aanvullend is een incidenteel budget nodig van € 108.000 voor de jaren 2026 tot en met 2029. Mocht de subsidieaanvraag niet worden toegekend dan vervalt deze budgetaanvraag.

Toezicht kabels en leidingen

Als gevolg van een toename in het aantal vergunningen kabels en leidingen is er een extra toezichthouder nodig die toeziet op een correcte uitvoering van de werkzaamheden. Deze formatie-uitbreiding komt ten laste van de legesopbrengsten kabels en leidingen. Het is essentieel dat de toezichthouder snel en flexibel kan reageren op de verschillende situaties die zich in het werkgebied voordoen. Hiervoor is een jong gebruikt voertuig noodzakelijk. Dit is een investering van € 35.000 met een kapitaallast van ca. €7.355 per jaar.

Financiële vertaling

Structureel	2026	2027	2028	2029
Onontkoombaar:				
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	€ -	€ 30.933	€ 65.633	€ 85.466
Veiligheidsregio	€ 215.000	€ 215.000	€ 215.000	€ 215.000
Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFVG)	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000
Dringende Noodzaak:				
Bestuursovereenkomst wegen	p.m	p.m	p.m	p.m
Jurist handhaving / OOV	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000
Ambitie:				
toezicht kabels en leidingen	€ -	€ 7.355	€ 7.355	€ 7.355

Incidenteel	2026	2027	2028	2029
Onontkoombaar:				
Meerjaren investeringsplan openbaar groen	€ 75.000			
Inleg ontsluitingsweg Urk (Spuiweg)		€ 315.000		
Herstel wegbeplanting na essentaksterfte	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Dringende noodzaak:				
Woonwagens	€ 50.000	€ 50.000		
Aansluitingen 14 & 15 A6 - verkeersveiligheid	€ 289.000			

Renovatie Kamperbrug	€ 1.400.000			
Ambitie:				
Aanleg gemeentetuin	€ 190.000			
Investeren in verkeersveiligheid	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000

4.2. **Programma 2 Sociale Leefbaarheid**

Programmadoelstelling

We vinden het belangrijk dat alle inwoners van de Noordoostpolder zich kunnen blijven ontwikkelen, zowel tijdens als na hun schoolperiode en ruimte voelen om keuzes te maken hoe zij hun (vrije-) tijd inrichten.

Onontkoombaar

Wet planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting en beheer van Vereniging van Eigenaren (VvE)

Op 1 augustus 2025 treedt naar verwachting de Wet planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting in. Deze wet heeft als doel om gemeenten en schoolbesturen meer planmatig te laten samenwerken bij de bouw en het onderhoud van schoolgebouwen. De wet verplicht het opstellen van Integrale HuisvestingsPlannen (IHP) dat periodiek geactualiseerd moet worden. Daarnaast verwachten we dat er meer Verenigingen van Eigenaars (VvE) opgericht gaan worden. Dit omdat we ervaren dat er in de Noordoostpolder meerdere scholen fuseren en dat er vaker gekozen wordt voor onderwijs en kinderopvang in één gebouw. Het beheer van dat soort gebouwen is complexer. We onderzoeken wat de consequenties hiervan zijn en hoe we dit effectief kunnen beheren. Voor uitvoering van dit onderzoek stellen we voor om een incidenteel budget van € 45.000 beschikbaar te stellen.

Ambitie

Kunstgrasvelden

Niet alle voetbalverenigingen in onze gemeente beschikken over een kunstgrasveld. De verenigingen zonder kunstgrasveld (Kraggenburg, Luttelgeest, RKO, Nagele en Espel) geven aan een ongelijk speelveld ten opzichte van verenigingen met kunstgras te ervaren. In de Sportnota die in 2025 ter besluitvorming wordt aangeboden aan de raad wordt de afweging opgenomen op welke gronden er besloten wordt om te kiezen voor een heel of half kunstgrasveld. De eventuele financiële consequenties inclusief het onderhoud worden dan ook inzichtelijk.

Renovatie Burcht Kuinre

Het verhaal van de burcht(en) van Kuinre is historisch en archeologisch belangrijk voor de Noordoostpolder. Het gaat terug tot de middeleeuwse geschiedenis van Nederland. Vandaag de dag zijn er nog enkele sporen van de burchten terug te vinden in het landschap. De constructie van het archeologisch rijksmonument Burcht van Kuinre is niet meer veilig om publiek te ontvangen. We willen samen met Staatsbosbeheer, provincie Flevoland en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een plan uitwerken voor een nieuwe constructie op de locatie van de vroegere Burcht van Kuinre. Hierbij worden ook de kenmerkende watergangen gevisualiseerd. Via 'storytelling' wordt het verhaal rondom de Burcht van Kuinre tot leven gebracht in het omliggende gebied. Hiervoor is incidenteel € 50.000 nodig.

Financiële vertaling

Incidenteel	2026	2027	2028	2029
Onontkoombaar:				
Wet planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting en beheer van VvE	€ 45.000			
Ambitie:				
Renovatie Burcht Kuinre	€ 50.000			

4.3. **Programma 3 Economische Ontwikkeling**

Programmadoelstelling

Behoud divers aanbod van werkgelegenheid, mensen naar vermogen aan het werk en meer (toeristische) bestedingen in de Noordoostpolder.

Dringende noodzaak

Deelname Kernteam Regio Flevoland (SAF)

We zijn als Noordoostpolder partner in de samenwerking tussen Flevolandse gemeenten, provincie, waterschap en het Rijk. De strategische Agenda is hierin leidend. In 2024 is het Kernteam Regio Flevoland opgericht voor de bestuurlijke ondersteuning, strategische programmabewaking en Procesmanagement en -coördinatie van de samenwerking. Na een evaluatie is de werkwijze met het kernteam definitief doorgevoerd. De gemeentelijke bijdrage hiervoor is tot en met 2028 € 60.000 incidenteel per jaar.

Ambitie

Inwoners met een indicatie Beschut Werk direct aan het werk helpen

Het aantal indicaties beschut werk stijgt. We willen voorkomen dat er (opnieuw) een lange wachtlijst ontstaat. De begeleiding door de WerkCorporatie wordt tot en met 2025 onder andere via ESF-subsidie gerealiseerd. Deze subsidie stopt. We moeten onderzoeken of en op welke wijze we hierop in de toekomst structureel willen inzetten. Dat wordt meegenomen in het businessplan van de WerkCorporatie. Dit plan zal separaat ter besluitvorming aan u worden aangeboden. Voor 2026 is vooruitlopend hierop incidenteel een budget opgenomen van € 98.000 om de huidige begeleiding voort te kunnen zetten. Mocht opnieuw ESF-subsidie mogelijk zijn, dan vervalt deze aanvraag.

Financiële vertaling

Incidenteel	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>
Dringende noodzaak:				
Deelname Kernteam Regio Flevoland (SAF)	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	
Ambitie:				
Inwoners met een indicatie Beschut Werk direct aan het werk helpen	€ 98.000			

4.4. **Programma 4 Dienstverlening en Besturen**

Programmadoelstelling

We willen aansluiten bij de behoefte van onze inwoners en ondernemers. We geven ze graag de ruimte om mee te denken over ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. Onze dienstverlening is snel en simpel waar dat kan en persoonlijk waar dat beter is. We gaan open en transparant met elkaar om op basis van vertrouwen.

Dringende noodzaak

Digitale dienstverlening

We implementeren en beheren digitaliseringsverplichtingen uit wetten en -richtlijnen in onze (digitale) dienstverlening. Voorbeelden zijn: digitale inclusie / DigiToegankelijkheid, Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv), Wet open overheid (Woo), etc. Na de implementatie van deze verplichtingen is hier beheer op nodig. Voor de uitvoering en beheer is de komende 2 jaar een incidenteel budget van € 87.000 per jaar nodig. In 2028 en 2029 is € 37.000 per jaar nodig.

Verlenging tijdelijke inhuur

Via de perspectiefnota 2025-2028 is al aandacht gevraagd voor het feit dat er meer werk op de gemeente afkomt en niet altijd met de daarbij benodigde financiering voor inzet van medewerkers. De

organisatie zet in op continu verbeteren en op High Tech instrumentaria zoals robotisering en AI om slimmer en sneller te kunnen werken. Een dergelijke ontwikkeling kost meerdere jaren. Daarom is ervoor gekozen om de nu benodigde formatie incidenteel eerst voor een periode van 2 jaar aan te vragen. De aanvragen zijn per programma opgenomen. Voor dit programma geldt dat met de verdergaande digitalisering er steeds meer applicaties zijn. Het goed functioneren van deze applicaties is van cruciaal belang voor de voortgang van onze dienstverlening. Dit vraagt functioneel beheer met kennis en inzicht in de werking van de applicaties. Hiervoor is extra formatie nodig. Er is daarnaast een Arbo-adviseur nodig zodat er voldoende aandacht is voor arbeidsomstandigheden in de ruimste zin van het woord. Voor deze functies vragen we incidenteel budget voor de jaren 2026 en 2027 van € 169.690.

Recordmanagers documentaire voorzieningen gemeentelijk archief

We hebben steeds meer data, dat beheerd moet worden en in overeenstemming met de Archiefwet bewaard blijven. Een rond 2017 ingeschatte bezuiniging vanwege de verminderde inzet op het fysieke archief blijkt in de praktijk niet mogelijk. Werkzaamheden zijn verschoven van fysiek naar meer digitaal. Ook blijven er zoekvragen van inwoners en andere partijen komen, waar geen formatie meer voor is. We brengen momenteel in beeld op welke wijze we hier toekomstbestendig en structureel invulling aan moeten geven. Maar in de jaren 2026 en 2027 is € 165.000 budget nodig voor recordmanagers.

Inrichting raadzaal

Als gevolg van de toename van het aantal inwoners van onze gemeente wordt de gemeenteraad na de verkiezingen in 2026 uitgebreid van 29 naar 31 zetels. Voordat de nieuwe raad wordt geïnstalleerd zal de inrichting van de raadzaal moet worden aangepast op dit nieuwe aantal zetels. Daarnaast zijn de stoelen van de leden van de raad, griffie en college aan vervanging of refurbishing toe. Dit vraagt een investering van € 65.800 met een kapitaallast van € 3.650 vanaf 2027 per jaar.

Ambitie

Beveiliging publieke ruimte

De samenleving verhard en ook op het gemeentehuis worden de gevolgen hiervan zichtbaar. Onze gasten en medewerkers moeten zich veilig voelen. In 2024 en de eerste helft van 2025 hebben zich helaas meerdere incidenten voorgedaan. We onderzoeken op welke wijze de beveiliging van de publieke ruimte van het gemeentehuis structureel het best kan worden vormgegeven. Tijdelijk wordt gebruik gemaakt van de diensten van een beveiligingsbureau. Hiervoor is voor de jaren 2026 en 2027 een incidenteel budget nodig van € 101.000 per jaar.

Programma Informatiemanagement (IM) in ontwikkeling, beheer en innovatie

Programma Informatiemanagement (IM) in ontwikkeling, beheer en innovatie

De uitvoering van ons beleid is in toenemende mate afhankelijk van digitale processen en data. Op het gebied van informatiemanagement zijn er veel ontwikkelingen waar we uitvoering aan moeten geven. De digitale agenda gemeenten 2028 is een leidraad voor de digitale ontwikkelingen. Dit moet uitgevoerd worden naast ons dagelijkse werkzaamheden. Regie en extra sturing hierop is noodzakelijk door de snelheid van de ontwikkelingen in combinatie met nieuwe verscherpte (Europese) wetgeving zoals op gebied van cyberrisico's. Het vraagt voor de komende jaren een programmamanager en werkbudget om externe expertise in te huren. We hebben hiervoor de jaren 2026 en 2027 een incidenteel budget nodig van € 250.000 per jaar. Maar het vraagt met de steeds verdergaande digitalisering en digitale innovaties ook structureel extra formatie. We stellen voor om voor zowel voor beleid- als uitvoeringsformatie €196.000 beschikbaar te stellen.

Programma dienstverlening 2026-2030

Doorontwikkeling van onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers is belangrijk en moet kwalitatief goed zijn. In 2025 wordt een toekomstbestendige visie op dienstverlening opgesteld en ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Uit deze visie volgen bestuurlijke keuzes over de richting en ambities voor de dienstverlening van de toekomst. Het herijkte programma Dienstverlening 2026-2030 vraagt om samenhangende sturing op de organisatie brede inspanningen en projecten om de dienstverleningsdoelen te bereiken. Voor de inzet van een programmamanager dienstverlening is voor de jaren 2026 en 2027 een incidenteel budget nodig van € 140.000 per jaar.

Meer gebruik van generatieve Artificiële Intelligentie (AI)

Kunstmatige intelligentie biedt kansen om efficiënter en effectiever te werken. Dit is nodig ook wanneer we kijken naar de huidige arbeidsmarktkrapte en het kunnen waarborgen van de gemeentelijke dienstverlening. Diverse gemeenten experimenteren hier mee o.a. via de VNG-pilots uitvoeringskracht en arbeidsmarktkrapte. De resultaten zijn positief: verbetering in kwaliteit, efficiëntie en medewerkerstevredenheid. Medewerkers moeten wel gefaciliteerd en begeleid worden om AI-toepassingen goed te gebruiken. Onze generatieve AI (Co-pilot) moet hiervoor geïntegreerd worden in de verschillende officeapplicaties. Niet iedereen heeft dit nodig, maar voor 200 medewerkers zijn de te verwachten licentiekosten structureel € 70.000.

Financiële vertaling

Structureel	2026	2027	2028	2029
Dringende noodzaak:				
Inrichting raadzaal	-	€ 3.650	€ 3.650	€ 3.650
Ambitie:				
Formatie digitalisering, innovatie en beheer	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000
Meer gebruik van generatieve AI	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000

Incidenteel	2026	2027	2028	2029
Dringende noodzaak:				
Digitale dienstverlening	€ 87.000	€ 87.000	€ 37.000	€ 37.000
Verlenging tijdelijke inhuur	€ 169.690	€ 169.690		
Recordmanagers documentaire voorzieningen gemeentelijk archief	€ 165.000	€ 165.000		
Ambitie:				
Beveiliging publieke ruimte	€ 101.000	€ 101.000		
Programma IM in ontwikkeling, beheer en innovatie	€ 250.000	€ 250.000		
Programma dienstverlening	€ 140.000	€ 140.000		

4.5. **Programma 5 Financiën**

Programmadoelstelling

Een uiteenzetting geven van het financiële (meerjaren)beleid en van de (verwachte) financiële ontwikkelingen. Het uitgangspunt is een gezond en evenwichtig financieel beleid dat gericht is op het kunnen betalen van het (gewenste) voorzieningenniveau met aandacht voor de lokale lastendruk. Een programmabegroting, waarin de beleidsmatige en financiële aspecten zo éénvoudig en transparant mogelijk gepresenteerd zijn.

Ambitie:

Een realistische begroting, waar wij grip op hebben. We houden de ontwikkelingen goed in de gaten, maar tonen ook lef. Waar mogelijk, investeren wij om het voorzieningenniveau in de Noordoostpolder mee te laten groeien met het aantal inwoners.

Impact Voorjaarsnota op Algemene Uitkering

Gemeente Noordoostpolder kan in verdergaande mate anticiperen op de presentatie van het kabinet, waarbij het duidelijk is dat gemeenten niet krijgen, waarvoor zij streden. Voor het verschijnen van de Voorjaarsnota was het beeld van de ontwikkeling van de algemene uitkering negatief. Na jaren van groei, zou de algemene uitkering na 2025 in omvang afnemen. Hierbij worden twee noten geplaatst. De eerste noot is dat de algemene uitkering de laatste jaren meerdere malen per jaar aangepast is voor zowel het structurele als incidentele deel. Als 2e noot kan worden opgetekend dat het hanteren van incidentele componenten en de wijze van interpretatie daarvan voor verwerking in de begroting leiden tot onduidelijkheid voor betrokkenen bestuurlijk en ambtelijk.

Tot voor de Voorjaarsnota begrootte het Rijk dat gemeenten in 2029 ruim € 3 miljard minder aan incidentele en structurele algemene uitkering zouden krijgen dan voor 2025, waarbij de grootste afname zichtbaar was van 2025 van 2026, circa € 2,5 miljard. Voor gemeente Noordoostpolder zou dit jaarlijks circa € 8,5 miljoen minder (structurele en incidentele) algemene uitkering betekenen. Voor 2026 zou het gaan om een verlaging van € 6 miljoen. Parallel speelde de discussie over tekorten in de Jeugdzorg die aangevuld zouden moeten worden door het Rijk. Doordat in de landelijke discussies de incidentele en structurele algemene uitkering door elkaar lopen, wordt hierna een toelichting gegeven op wat gemeente Noordoostpolder aan beschikking had voor de algemene uitkering, dus wat in de begroting verwerkt is, en wat gemeente Noordoostpolder op basis van de Voorjaarsnota 2025 in de meicirculaire verwacht aan algemene uitkering.

Begrotingsjaar 2026 en verder als realiteit

De Voorjaarsnota 2025 van het kabinet geeft gemeente Noordoostpolder per 2028 een positief effect op de begroting van circa € 2 miljoen structureel. De vertaling voor gemeente Noordoostpolder is als volgt:

1. Per 2025 besparingsverlies (circulaires van mei en september 2024) mutatie Jeugd: budgettair neutraal. Gemeente Noordoostpolder heeft een stelpost in de begroting opgenomen van structureel bijna € 1,4 miljoen en deze valt weg tegen het effect van deze € 511 miljoen zijnde de vertaling van ca € 1,4 miljoen voor Noordoostpolder. Netto-effect voor de begroting is nihil.
2. Vanaf 2026 structureel circa € 1,1 miljoen meer algemene uitkering ontvangen voor dempen Ravijnjaar.
3. Vanaf 2026 structureel circa € 1,2 miljoen meer algemene uitkering (inclusief Jeugd) ontvangen. De Van Ark gelden.
4. In de jaren 2026 en 2027 in totaal € 2,5 miljoen incidenteel aan algemene uitkering bestemd voor hervormingsagenda-ingroei Jeugd, inzet 2028 en 2029. Mogelijk voor compensatie 2028 en 2029 en daarna de hervormingsagenda geëffectueerd hebben. Gaat hij naar de algemene middelen of de reserve Jeugd of met een accent in reserve beleidsplan.
5. Een aanvullende post voor de Hervormingsagenda Jeugd vanaf 2026 van € 342 miljoen. Het effect op de begroting is € 900.000 positief op de begroting.
6. Er vanaf 2028 structureel korting algemene uitkering en gemeente begroot € 700.000 eigen bijdrage voor Jeugdzorg. Netto-effect op de begroting is nihil.

7. Per 2028 de wijziging door het Rijk voor de berekening van de indexatie voor loon- en prijscompensatie vertaalt zich in een structureel negatief effect op de begroting van circa € 1,4 miljoen.
8. Per 2028 € 200.000 besparing op Jeugdzorg als gevolg van bijsturen op beleid. Het Rijk kort € 200.000 op de algemene uitkering en de gemeente verlaagt het budget Jeugdzorg met € 200.000. Het netto-effect op de begroting is nihil.

Aanvullend:

9. Bijstelling volume accres en loon- en prijsaccres op basis van de voorjaarsnota 2025 € 1.100.000 als herziening loon- en prijscompensatie die nu wordt gecompenseerd.
10. Algemene uitkering van lopende prijzen naar constante prijzen met een effect op de begroting van € 2,7 miljoen. Effect van wijziging in Rijksbeleid. Vooraf wordt loon- en prijscompensatie reeds verwerkt. De gemeente begroot alleen voor 2026 loon en prijscompensatie en het Rijk doet dit voor alle jaren. De onderdelen van Jeugd voor de eigen bijdrage van € 700.000, de bijstelling beleid van € 200.000 en de negatieve indexatie voor de loon- en prijscorrectie hervormingsagenda van € 1.400.000 neemt het Rijk uit van een generieke maatregel voor de verwerking van de Voorjaarsnota in de Perspectiefnota voor gemeente Noordoostpolder. In totaal geeft de Voorjaarsnota 2025 een positief effect op de gemeentelijke begroting van afgerond € 4,6 miljoen structureel en voor 2026 en 2027 een incidentele extra algemene uitkering van in totaal € 2,5 miljoen.

De kortingen van € 700.000, € 200.000 en € 1.400.000 per 2028 zijn voor deze perspectiefnota niet in beleidsmaatregelen vertaald. Daarnaast zal bij meer duidelijkheid onderzoek worden gedaan en de uitkomsten daarvan zullen naar de raad gebracht worden. Voor nu betekent dit dat het structurele effect van de Voorjaarsnota circa € 2 miljoen bedraagt.

Speciale aandacht verdient de wijze van begroten van gemeente Noordoostpolder: reëel begroten. Voor Jeugd betekent dit, dat de begroting voor Jeugd van 2024 naar 2025 met € 1.847.000 is verhoogd. Dat is meer dan de loon- en prijscorrectie die de gemeente in de algemene uitkering heeft ontvangen. Dit impliceert dat er in de integrale afweging meer middelen naar Jeugd zijn gegaan en dat dit ten koste is gegaan van andere ambities, zonder dat een beroep is gedaan op de reserve compensatie tekorten Jeugdzorg. Bij de beoordeling van de middelen Jeugd die gemeente Noordoostpolder nu in de exploitatiebegroting heeft opgenomen, de reserve(s) Jeugd en de aangekondigde rijksmaatregelen in de Voorjaarsnota, dient er aandacht te zijn voor de verbanden die er zijn tussen het vastgestelde beleid Jeugd in relatie tot het geheel van doelen en ambities van gemeente Noordoostpolder en hoe de kosten daarvan gedekt worden (incidenteel en structureel). De crux is dat het lijkt dat gemeente Noordoostpolder geen tekorten op Jeugdzorg heeft doordat zij reëel begroot, maar dat bij de landelijke discussie over tekorten op jeugdzorg andere gemeenten mogelijk anders begroten.

Resumé

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Vanaf 2026 structureel circa 1,1 miljoen euro meer algemene uitkering ontvangen wordt;	€ 1.066.000	€ 1.114.000	€ 1.076.000	€ 1.071.000
Bijstelling loon- en prijscompensatie en bijstelling accres. Samen een positief effect op de begroting van circa 1,4 miljoen euro.	€ 1.400.000	€ 1.456.000	€ 1.270.000	€ 1.321.000
Vanaf 2026 structureel circa 1,2 miljoen euro meer algemene uitkering (inclusief Jeugd) ontvangen wordt;	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Een aanvullende post voor de Hervormingsagenda vanaf 2026 van 342 miljoen euro. Het effect op de begroting is € 1 miljoen positief op de begroting.	€ 1.000.000	€ 800.000	€ 900.000	€ 1.000.000
Per 2028 structureel korting algemene uitkering en gemeente begroot € 700.000	€ -	€ -	€ 700.000-	€ 700.000-

eigen bijdrage voor Jeugdzorg. Netto-effect op de begroting in nihil;				
Per 2028 € 200.000 besparing op Jeugdzorg als gevolg van bijsturen op beleid. Het Rijk kort € 200.000 op de algemene uitkering en de gemeente verlaagt het budget Jeugdzorg met € 200.000. Het netto-effect op de begroting is nihil;	€ -	€ -	€ 200.000-	€ 200.000-
Indexeren opbrengst Hervormingsagenda negatief € 1,5 miljoen.	€ -	€ -	€ 1.400.000-	€ 1.500.000-
Per 2025 besparingsverlies (circulaires van mei en september 2024) mutatie Jeugd: budgettair neutraal. Gemeente Noordoostpolder heeft een stelpost in de begroting opgenomen van structureel bijna 1,4 miljoen en deze valt weg tegen het effect van deze € 511 miljoen euro. Netto-effect voor de begroting is nihil.	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 4.666.000	€ 4.570.000	€ 2.146.000	€ 2.192.000
Naar/van reserve Beleidsplan voor structureel evenwicht in de begroting.	€ 2.413.748-	€ 2.170.443-	€ 54.786	€ -
Structureel	€ 2.252.252	€ 2.399.557	€ 2.200.786	€ 2.192.000

Op basis van de meicirculaire worden de definitieve bedragen voor de omvang van de algemene uitkering voor de perspectiefnota 2026 – 2029 en daarmee voor de meerjarenprogrammabegroting 2026 – 2029, berekend en gepresenteerd aan het bestuur.

Ontwikkelingen inflatiecorrectie Algemene Uitkering

In tegenstelling tot de uitleg over de loon- en prijscorrectie voor inflatie als component voor de berekening van de algemene uitkering, heeft het Rijk aangegeven om toch herzieningen door te voeren in de berekening van de algemene uitkering wanneer de werkelijke inflatie afwijkt van de vooraf geschatte inflatiepercentages. Het Rijk zal de algemene uitkering dan naar boven of beneden bijstellen, afhankelijk van de aard van de afwijking. Voor het vaststellen van de het eerste jaar van een nieuwe meerjarenprogrammabegroting heeft dat geen effect, want dan komt die aanpassing te laat. Het heeft wel effect op de doorwerking voor de meerjarenbegroting. Gemeenten zouden over een lagere periode niet meer te veel of te weinig ontvangen, afgemeten aan de verwachte en werkelijke inflatievergoeding die gemeenten krijgen voor en in de algemene uitkering.

Liquiditeit, solvabiliteit, eigen vermogen en vreemd vermogen

Gemeente Noordoostpolder heeft investeringsambities en ambities met een incidentele middelenvraag uit reserves die als gevolg van planningsherziening net als per 2025 grosso modo € 170 miljoen bedragen. Afhankelijk van de termijn waarin deze ambities gerealiseerd worden, kan gemeente Noordoostpolder deze ambities financieren met eigen middelen of zal vreemd vermogen aangetrokken moeten worden. Diverse ambities met een relatief substantiële middelenvraag blijken lastig te schatten voor de planningen als gevolg van interne capaciteit, betrokken externe belanghebbenden, prijsontwikkelingen, marktbeschikbaarheid voor uitvoering, procedures en interne politieke dynamiek op eerder vastgestelde ambities. Op basis van toentertijd geldende aannames bij het aanbieden van de betreffende raadsvoorstellen, en met de stand van de raadsbesluiten per medio 2025, wordt voor voorzien dat gemeente Noordoostpolder ergens in of om 2028 vreemd vermogen moet aantrekken. Nieuw beleid en wijzigende omstandigheden kunnen van invloed zijn op het wel of niet moeten aantrekken van vreemd vermogen en op kosten die daarmee samenhangen. De huidige rente voor vreemd vermogen is circa 4%. Impliciet betekent dit, dat nieuwe raadsbesluiten aanleiding kunnen geven om bij de benodigde middelenvraag een rentecomponent mee te nemen, in elk geval dient met de mogelijkheid ervan, rekening gehouden te worden.

4.6. **Programma 6 Sociaal Domein**

Programmadoelstelling

Inwoners doen mee naar vermogen. Indien nodig met passende (preventieve) oplossingen, die aanvullend zijn op dat wat mensen wel kunnen.

Dringende noodzaak

Het Vlie

Samen met andere partners in Noordelijk Flevoland werken we aan een aanvraag transformatie-middelen IZA voor de zorgtransformatie Noordelijk Flevoland. Hierin staat samenwerking centraal en de vraag hoe volumes, preventie in het sociaal domein en zorgproducten samen gecombineerd kunnen worden zodat het huidige zorgaanbod in Noordelijk Flevoland behouden ofwel uitgebreid kan worden.

De volgende activiteiten staan op de agenda:

- Het gezamenlijk uitwerken van patiëntpaden.
- Gezamenlijke digitalisering ontwikkelen voor communicatie, registratie en verwijzingen.
- Het organiseren van een eenduidige toegang waarbij het medische domein en de gemeentelijke toegang op elkaar aansluiten.

Om de beweging c.q. transformatie in gang te zetten en te ondersteunen stellen we voor om incidenteel hiervoor een budget van € 38.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027. Hiermee wijken wij af van het uitgangspunt uit het coalitieakkoord “geen taken zonder knaken”. We zijn immers al langere tijd betrokken bij de zorgtransformatie tot toekomstbestendige zorg in onze gemeente. Uitvoering geven aan deze zorgtransformatie Noordelijk Flevoland en het komen tot de ontwikkeling van Het Vlie maakt daar deel van uit.

Voorzetten campagne Polderdokter

We willen extra blijven inzetten op het werven van nieuwe huisartsen via de campagne polderdokter. De website en het creatieve concept is vernieuwd. Inmiddels zijn er 4 huisartsen in opleiding toegetreden. Er is veel positieve pers. We streven ernaar dat er tot 2030 twee huisartsen in opleiding per jaar instromen waarvan uiteindelijk 50% verbonden blijft aan de Polder. We zetten de marketing voort. Uit onderzoek onder studenten die straks tot de doelgroep behoren blijkt dat vanwege de bereikbaarheid de Noordoostpolder minder aantrekkelijk is. Dit willen we oplossen door het inzetten van mobiliteitsmaatregelen gedurende de opleiding en door het bieden van woonbemiddeling. Hiervoor is de komende jaren een oplopend budget nodig uitgaande van het aantrekken van meerdere huisartsen in opleiding. Dit betekent voor 2026 € 25.000, voor 2027 € 37.000 en voor de jaren 2028 en 2029 € 54.000 per jaar.

Integrale buurtaanpak (manifest sociaal domein)

We geven uitvoering aan het Manifest ‘Een Bloeiende Polder’ om samen met onze maatschappelijke partners meer in gezamenlijkheid te werken in een dorp/wijk. Door een goede samenwerking in de keten kunnen we inwoners beter en op tijd ondersteunen. De keten bestaat uit werkers in de wijk, het sociaal loket, het onderwijs en zorgaanbieders. We redeneren vanuit een gezamenlijke doelstelling en aanpak voor de inwoner in plaats vanuit de eigen organisaties. We onderzoeken de succesfactoren om dit later ook in andere dorpen/buurtten toe te passen. Er is al gestart met twee initiatieven in Ens en Revelsant. Gezien de afspraken die gemaakt zijn met de overige partijen in deze samenwerking stellen we voor om in afwijking van het uitgangspunt uit het coalitieakkoord “geen taken zonder knaken” voor de jaren 2026 en 2027 incidenteel een budget van € 40.000 beschikbaar te stellen.

Verhogen WMO-budget in verband met vergrijzing

De toenemende vergrijzing is al gaande en wordt steeds meer een issue. Ook omdat meer senioren steeds langer thuis blijven wonen. Dat betekent dat we als gemeente meer ondersteuning moeten bieden. We verwachten een stijging in aanvragen en uitgaven door onder andere de ambulantisering (meer zorg thuis i.p.v. verpleeghuis), het uitstel van de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage, een stijging van dure woonvoorzieningen als gevolg van een tekort

aan passende woningen voor mensen met beperkingen, etc. Structureel is hiervoor cumulatief aanvullend budget nodig van € 125.000 per jaar.

Aanvullende subsidie GGD Flevoland JGZ0-4

De JGZ 0-4 jaar is een wettelijke taak die voortvloeit uit de Wet publieke gezondheid. Voorheen werd door de Zorggroep Oude en Nieuw Land uitvoering gegeven aan deze taak. De zorggroep heeft ons geïnformeerd dat zij haar activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar beëindigd. Deze taak wordt nu uitgevoerd door de GGD Flevoland. Hiervoor dient structureel aanvullend subsidie te worden verleend van € 28.881 per jaar.

Welzijn op recept

Met tijdelijke gelden uit het gezond leven akkoord hebben we de afgelopen jaren onder andere het project "welzijn op recept" vormgegeven. Hoewel het op het moment van schrijven van deze perspectiefnota onduidelijk is of na 2026 nog gelden vanuit het Rijk komen, willen we dit project voortzetten en uitbreiden. Welzijn op recept is de verbinding tussen huisartsen en de welzijnsorganisatie. Inwoners met een psychosociale hulpvraag niet passende binnen het medische domein worden doorverwezen naar een welzijnscoach. De welzijnscoach gaat vervolgens vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid met de inwoner aan de slag. Via deze werkwijze wordt de werkdruk van huisartsen verlicht omdat inwoners met lichte psychosociale problematiek ondersteuning ontvangen, passende bij hun hulpvraag. Om Welzijn op Recept gemeente breed en structureel vorm te geven is naar verwachting € 125.000 nodig. Door middel van dit budget kunnen alle huisartspraktijken aansluiten bij Welzijn op Recept. Hierbij wordt uitgegaan van een creatieve invulling, waarbij ook vrijwilligers een rol spelen.

Onderzoek gebruik 3-MMC

In de raadsvergadering van 27 januari 2025 is de motie aanpak gebruik (hard) drugs waaronder 3-MMC aangenomen. In deze motie wordt verzocht om aanvullende preventieve maatregelen te onderzoeken voor alle leeftijdsgroepen, passend bij de toenemende signalen en feiten. We stellen voor om in 2026 hiervoor incidenteel een budget van 40.000 beschikbaar te stellen.

Verlenging tijdelijke inhuur

Binnen het sociaal domein is om de toename van reguliere werk en de uitbreiding van taken uit te kunnen voeren sprake van tijdelijke inhuur. Er wordt ingezet op het continu verbeteren van processen zodat deze zo efficiënt mogelijk zijn ingericht. Daarnaast wordt ingezet op High Tech instrumentaria zoals robotisering en AI om slimmer en sneller te kunnen werken. De eerste successen zijn inmiddels behaald, maar deze ontwikkeling en implementatie kost meerdere jaren. Om alle voorliggende werkzaamheden op te kunnen vangen is op dit moment nog steeds behoefte aan:

- Een klantmanager jeugd, o.a. door de hervormingsagenda jeugd.
- Een klantmanager WMO vanwege de toename van complexe casuïstiek die vraagt om intensievere begeleiding.
- Een klantmanager bijzondere bijstand om de werkdruk behapbaar te houden en om ruimte te hebben om klantbezoeken uit te voeren om te bespreken hoe we de inwoners het beste kunnen ondersteunen in hun bestaanszekerheid.
- 1,8 fte kwaliteitsmedewerker participatiewet om caseloadgesprekken te ondersteunen, het geven van werkbegeleiding, het toetsen van besluiten, procesoptimalisatie en coördinatie en het ontwikkelen van uitvoeringsbeleid
- Een contractmanager die fungeert als vraagbaak binnen USD en de complexere aanbestedingen en contracten begeleiden.
- Een klantmanager inburgering om de huidige oplopende caseload) uit te kunnen voeren

Er is gekozen om benodigde formatie incidenteel voor een periode van 2 jaar en per programma op te nemen in deze perspectiefnota.

Ambitie

Minimabeleid

In 2023/2024 heeft de rekenkamer het minimabeleid en de uitvoering onderzocht en is met aanbevelingen ter verbetering gekomen. De raad heeft deze aanbevelingen overgenomen en heeft een bedrag van € 1,7 miljoen beschikbaar gesteld om te komen tot de aanpassingen in het

armoedebeleid. Separaat aan de perspectiefnota is een plan van aanpak armoedebeleid aan u voorgelegd inclusief een voorstel voor het tijdelijk beschikbaar stellen van middelen uit de reserve voor de uitvoering. Doel is om de bestaanszekerheid van inwoners te vergroten zodat meer inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Meedoen draagt bij aan preventie van gezondheidsproblemen ook draagt het bij aan het verminderen van eenzaamheid. We stellen voor om op grond van het plan van aanpak te bezien op welke wijze de resterende middelen worden ingezet.

Brede preventieve aanpak middelengebruik

Inwoners kunnen onvoldoende preventief geholpen worden om verslaving te voorkomen. We zien dat het problematisch middelengebruik onder jongeren en jongvolwassen toeneemt. De huidige inzet op preventie 'middelengebruik' is ontoereikend ook met de extra inzet van de (tijdelijke) IZA/GALA middelen. Het is belangrijk om samen met partners in de Noordoostpolder maatregelen te treffen om problematisch middelengebruik te verminderen. Er moet breder preventiebeleid ontwikkeld worden. Op basis van navraag bij referentiegemeenten lijkt een structureel budget tussen de € 100.000 en € 150.000 euro per jaar nodig. Wij stellen u voor nu structureel € 125.000 beschikbaar te stellen.

Jeugd - Preventieve ondersteuning, hulp en zorg in het onderwijs

Preventieve ondersteuning in het onderwijs helpt bij voorkomen van zwaardere en duurdere (geïndiceerde) zorg. Deze laagdrempelige hulp moet voor ieder kind beschikbaar zijn, ongeacht op welke school je zit of wat het probleem is. Kinderen en gezinnen moeten tijdig en adequaat ondersteund worden, ook om thuiszitters van onderwijs en voortijdig schoolverlaters te voorkomen. We zetten op dit moment € 200.000 euro in voor Jeugdhulp Op School (JOS) binnen voortgezet onderwijs en het basisonderwijs. We willen brede integrale ondersteuning binnen het gehele basisonderwijs faciliteren. Dat betekent een uitbreiding van 18 naar 36 scholen. De extra kosten hiervan zullen € 200.000 bedragen.

Jeugd - Jongerencentrum 't Heelal

Jongerencentrum 't Heelal biedt jongeren tussen de 12 en 24 jaar die vaak niet (meer) welkom zijn op andere plekken plek. Vanuit de vertrouwensrelatie die ontstaat worden met deze jongeren stappen gezet in persoonlijke groei en ontwikkeling. 't Heelal is daarmee een belangrijke speler in de keten van preventief aanbod voor onze jeugd en een belangrijke bron van informatie. Individuele gesprekken dragen bij aan vroeg signalering. Het deelplan jeugd wordt herzien. We stellen voor om vooruitlopend op dat plan voor 2026 incidenteel een budget van € 21.000 beschikbaar te stellen voor extra personele inzet om via één op één contactmomenten de jongeren te motiveren en stimuleren, daar waar nodig.

Financieel loket – vroeg signalering en ondersteuning complexe financiële casussen

Vroeg signalering is belangrijk om te voorkomen dat inwoners problematische schulden opbouwen. Het aantal vroeg signaleringen loopt op. Om geen wachtlijsten te laten ontstaan stellen we voor om de benodigde formatie op te hogen en hiervoor € 22.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027. We ervaren dat inwoners met complexe financiële problematiek en minder ontwikkelde (digitale) vaardigheden vastlopen in de regelgeving. Inwoners die zich melden bij ons financiële loket hebben hulp nodig bij de aanvraag voor een uitkering tot het aanvragen van schuldhulpverlening. In 2024 en 2025 is hier een extra medewerker op ingezet. Deze vorm van hulpverlening is blijvend nodig, te meer omdat zich hier steeds meer arbeidsmigranten en statushouders vestigen. Wij stellen u voor om de benodigde formatie voor deze vorm van dienstverlening ad € 35.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027.

Loket sociaal domein – sociale kaart en toeleiding

Er gebeurt veel binnen het sociaal domein. Dit geldt voor WMO, Jeugd als Participatie. Het is belangrijk dat onze inwoners weten wat er speelt en welk aanbod er is. We willen daarom een (digitale) wegwijzer naar het ondersteuningsaanbod inzetten. Een brede kennisbank waarin de toegang tot het sociaal domein volledig is geïntegreerd en waarin onze manier van werken bekendheid krijgt. Wij stellen voor om voor de implementatie en uitvoering het eerste jaar € 30.000 beschikbaar te stellen. Daarna zullen de jaarlijkse kosten afnemen.

Jobcoach Werkcorporatie

Uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) aan de samenleving en zoveel mogelijk in het eigen onderhoud voorziet binnen het reguliere bedrijfsleven. Dat geldt ook voor wie een arbeidsbeperking heeft. Zij hebben recht op ondersteuning van een jobcoach op het werk. De ondersteuning wordt via de WerkCorporatie geboden en in sommige gevallen extern ingekocht. Er zijn inmiddels 180 inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk bij reguliere bedrijven en dit aantal stijgt ieder jaar. Dit leidt tot een stijgende vraag naar jobcoaching. Om de juiste dienstverlening te bieden, is een extra jobcoach nodig die kandidaten langere tijd kan begeleiden. Wij stellen u voor hiervoor € 58.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027.

Asiel, Migratie & integratie klant- en accountmanagement

Sinds 2022 zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Nieuwe Wet Inburgering. Doel van deze wet is dat statushouders zo snel mogelijk inburgeren en meedoen aan de samenleving, bij voorkeur via betaald werk. Een inburgeringsplichtige blijft drie jaar onder begeleiding en monitoring van de gemeente. Onze gemeente heeft een aantal taken uitbesteed aan ketenpartners en een aantal taken belegd bij de klantmanagers inburgering.

Ongeveer 70% van de instroom is inburgeringsplichtig en valt daarmee onder de regie van de gemeente/ klantmanager inburgering. Op dit moment zitten er rond de 190 statushouders in de caseload van de klantmanagers inburgering. Het aantal van 190 personen loopt op tot minimaal 240. Daarnaast zijn er enkele tientallen gezinsmigranten en overige migranten die begeleid worden. Ook is er nog een inhaalslag in verband met de achterstand in het aantal huisvestingen. Een uitbreiding van formatie is nodig. Wij stellen u voor om hiervoor € 98.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027.

Onderdeel van de inburgering is de participatie. De uitvoering van de participatie naar werk is belegd bij de WerkCorporatie. Deze begeleiding wordt steeds intensiever. Bij werkgevers bestaat soms nog enige terughoudendheid om statushouders een kans te bieden in verband met de taal, onbekendheid met de doelgroep, cultuur en noodzakelijke begeleiding. Hier is extra inzet via een accountmanager op nodig. Wij stellen u hiervoor € 98.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2026 en 2027.

Voorzetten kwartiermaker dorps en buurthuizen

De functie van dorps- en buurthuizen wordt door maatschappelijke ontwikkelingen steeds belangrijker voor een sterke sociale basis. We zijn gestart met een kwartiermaker (Carrefour) om alle dorps- en buurthuizen te helpen in een ontwikkeling naar een levendig en toekomstbestendige ontmoetingsplek. De inzet van de kwartiermaker werd gefinancierd met GALA-gelden. We willen in afwachting van duidelijkheid over de verdere financiering van GALA nu eenmalig € 25.000 inzetten zodat de kwartiermaker zijn werk kan vervolgen. Middelen voor 2027 en verder worden meegenomen in de separate memo later dit jaar.

Gezond leven

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is via een specifieke en dus tijdelijke uitkering gefinancierd. Doel is om een breed en samenhangend beleid te voeren op gezondheid en preventie. Op dit moment voeren we, naast het eerdergenoemde welzijn op recept, onderstaande projecten uit:

- Aanpak overgewicht en obesitas
- Natte gymles
- Preventie alcohol en drugsgebruik
- Dementievriendelijke gemeente
- Gezonde leefomgeving
- Sociale Basis
- Een tegen eenzaamheid

We wachten op duidelijkheid vanuit het Rijk over de financiering van GALA na 2026. Zodra hierover duidelijkheid is, zullen we de raad via een separate memo informeren.

Financiële vertaling

Structureel	2026	2027	2028	2029
Dringende noodzaak:				
Verhogen WMO-budget i.v.m. vergrijzing	€ 125.000	€ 250.000	€ 375.000	€ 500.000
Aanvullende subsidie GGD Flevoland JGZ 0-4	€ 28.881	€ 28.881	€ 28.881	€ 28.881
Welzijn op recept	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Ambitie:				
Brede preventieve aanpak middelengebruik	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Preventieve ondersteuning, hulp en zorg in het onderwijs	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Incidenteel	2026	2027	2028	2029
Dringende noodzaak:				
Het Vlie	€ 38.000	€ 38.000		
Integrale buurtaanpak	€ 40.000	€ 40.000		
Polderdokter	€ 25.000	€ 37.000	€ 54.000	€ 54.000
Onderzoek gebruik 3-MMC	€ 40.000			
Verlening tijdelijke inhuur	€ 788.310	€ 788.310		
Ambitie:				
Jeugd - Jongerencentrum 't Heelal	€ 21.000			
Financieel loket – formatie complexe financiële casussen en vroeg signalering	€ 57.000	€ 57.000		
Loket sociaal domein – sociale kaart en toeleiding	€ 30.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 10.000
Jobcoach Werkcorporatie	€ 58.000	€ 58.000		
Asiel, Migratie & integratie - Accountmanager statushouders naar werk	€ 98.000	€ 98.000		
Asiel, Migratie & integratie - klantmanager	€ 98.000	€ 98.000		
Voorzetten kwartiermaker dorps en buurthuizen	€ 25.000			

5. Financiële samenvatting

Onderstaand een totaaloverzicht van de onontkoombare en noodzakelijke ontwikkelingen en ambities.

Structureel	2026	2027	2028	2029
Onontkoombaar:				
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	€ -	€ 30.933	€ 65.633	€ 85.466
Veiligheidsregio	€ 215.000	€ 215.000	€ 215.000	€ 215.000
Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFVG)	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000
Aanvullende subsidie GGD Flevoland JGZ0-4	€ 28.881	€ 28.881	€ 28.881	€ 28.881
Dringende Noodzaak:				
Bestuursvereenkomst wegen	p.m	p.m	p.m	p.m
Jurist OOV/Handhaving	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000
Verhogen WMO-budget i.v.m. vergrijzing	€ 125.000	€ 250.000	€ 375.000	€ 500.000
Welzijn op recept	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Inrichting raadzaal	€ -	€ 3.650	€ 3.650	€ 3.650
Ambitie:				
toezicht kabels en leidingen	€ -	€ 7.355	€ 7.355	€ 7.355
Formatie digitalisering, innovatie en beheer	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000
Meer gebruik van generatieve AI	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Brede preventieve aanpak middelengebruik	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Preventieve ondersteuning, hulp en zorg in het onderwijs	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Totaal structureel nodig	€ 1.266.881	€ 1.433.819	€ 1.593.519	€ 1.738.352

Incidenteel	2026	2027	2028	2029
Onontkoombaar:				
Meerjareninvesteringsplan openbaar groen	€ 75.000			
Inleg ontsluitingsweg Urk (Spuiweg)		€ 315.000		
Herstel wegbeplanting na essentaksterfte	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Wet planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting en beheer van Vereniging van Eigenaren (VvE)	€ 45.000			
Dringende noodzaak:				
Woonwagens	€ 50.000	€ 50.000		
Aansluitingen 14 & 15 A6 - verkeersveiligheid	€ 289.000			
Renovatie Kamperbrug	€ 1.400.000			
Deelname Kernteam Regio Flevoland (SAF)	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	
Digitale dienstverlening	€ 87.000	€ 87.000	€ 37.000	€ 37.000
Verlenging tijdelijke inhuur	€ 169.690	€ 169.690		
Recordmanagers documentaire voorzieningen gemeentelijk archief	€ 165.000	€ 165.000		
Het Vlie	€ 38.000	€ 38.000		
Integrale buurtaanpak	€ 40.000	€ 40.000		
Polderdokter	€ 25.000	€ 37.000	€ 54.000	€ 54.000
Onderzoek gebruik 3-MMC	€ 40.000			
Verlening tijdelijke inhuur	€ 788.310	€ 788.310		

Ambitie:				
Aanleg gemeentetuin	€ 190.000			
Investeren in verkeersveiligheid	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000
Renovatie Burcht Kuinre	€ 50.000			
Beveiliging publieke ruimte	€ 101.000	€ 101.000		
Programma IM in ontwikkeling, beheer en innovatie	€ 250.000	€ 250.000		
Programma dienstverlening	€ 140.000	€ 140.000		
Jeugd - Jongerencentrum 't Heelal	€ 21.000			
Financieel loket – ondersteuning complexe financiële casussen en vroeg signalering	€ 57.000	€ 57.000		
Loket sociaal domein – sociale kaart en toeleiding	€ 30.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 10.000
Inwoners met een indicatie Beschut Werk direct aan het werk helpen	€ 98.000			
Jobcoach Werkcorporatie	€ 58.000	€ 58.000		
Asiel, Migratie & integratie - Accountmanager statushouders naar werk	€ 98.000	€ 98.000		
Asiel, Migratie & integratie - klantmanager	€ 98.000	€ 98.000		
Voorzetten kwartiermaker dorps en buurthuizen	€ 25.000			
Totaal incidenteel nodig	€ 4.746.000	€ 2.830.000	€ 424.000	€ 359.000

6. Duurzaam sluitende meerjarenbegroting

6.1. Financiële vertaling

Structureel	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>
Voorlopige uitgangshouding 2026 – 2029 o.b.v. voorjaarsnota	€ 2.051.622	€ 2.218.560	€ 2.378.260	€ 2.523.093
Ontwikkelingen en ambities	€ - 1.266.881	€ - 1.433.819	€ - 1.593.519	€ - 1.738.352
Voorlopige meerjarenraming o.b.v. de voorjaarsnota 2026 - 2029	€ 784.741	€ 784.741	€ 784.741	€ 784.741

Hiermee presenteren we een voorlopig positief meerjarenperspectief. We wachten de effecten van de meicirculaire af. We zullen de raad via een separaat memo (addendum) na ontvangst en doorrekening van de meicirculaire informeren over de dan verwachte financiële startpositie voor de programmabegroting 2026 – 2029.

Incidenteel	<u>2026</u>
Maximaal beschikbare ruimte reservebeleidsplan perspectiefnota 2026-2029	€ 22.600.000
Ontwikkelingen en ambities	€ - 8.359.000
Resterende ruimte reserve beleidsplan 2026	€ 14.241.000

7. Subsidieplafonds (voorlopige bedragen)

De vermelde subsidieplafonds zijn indicatief en nog exclusief de in de begrotingsrichtlijnen opgenomen (en in de programmabegroting 2026-2028 op te nemen) inflatiecorrectie. De definitieve subsidieplafonds worden opgenomen in de primitieve programmabegroting 2026-2028.

Programma 1

Programma 1 – Fysieke leefomgeving

Taakveld 7.4 – Milieubeheer

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Pioniers van de Toekomst	Stimuleren duurzaamheid	P295	€ 18.025

Taakveld 8.3 – Bouwen en wonen

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Regeling: Subsidieregeling voor het groot onderhoud van kerktorens in de gemeente Noordoostpolder → (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR39754/1)	Beheer kerktorens	P454	€ 15.000

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Subsidieregeling	Bijdrage Dorpsbelang	P567	€ 28.840
	Oud en nieuwwiering	P567	€ 5.150
	Lustrumviering wijk&dorp	P567	€ 7.725
	Bewonersinitiatieven	P567	€ 11.000
Subsidieregeling leefbaarheidsgelden oostelijke dorpen Noordoostpolder (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR717555/1)	Leefbaarheid oostelijke dorpen (5 x € 10.000)	P567	€ 50.000

Programma 2

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en Leerling zaken

Wat is het doel van de subsidieverstreking?

Het aanbieden van het basisaanbod peuteropvang als goede voorbereiding op het basisonderwijs. En een aanbod voor- en vroegschoolse educatie voor peuters met een (taal)achterstand, om hen goed voor te bereiden op het basisonderwijs.

Daarnaast het bieden van ondersteuning in verschillende vormen ter versterking van de opvoedvaardigheden van ouders. Het stimuleren van lees- en taalontwikkeling voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. En het voorkomen van schooluitval door de inzet van schoolmaatschappelijk werk en jeugdartsen in het voortgezet onderwijs.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Flevomeer bibliotheek	Boekenpret	P562	€ 29.422

Stichting Humanitas	Homestart	P562	€ 78.924
Stichting Carrefour	Opstapje & Opstap	P562	€ 300.578
	Ouderconsulent	P562	€ 101.518
<i>Regeling</i> ^a Subsidieregeling peuteropvang gemeente Noordoostpolder --> (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR636552)	Peuteropvang en VVE	P562 P603	€ 950.000
	Instandhouding VVE	P562	€ 50.000
	Deskundigheidsbevordering VVE	P562	€ 75.000
	HBO Coach	P603 P562	€ 120.000
Stichting Kinderopvang Startpunt	Peuterspeelzaal op AZC	P562	€ 119.231
Passend Onderwijs Noordoostpolder-Urk	Schakelklas	P562	€ 87.204
Stichting Aandacht+	Taalarrangementen (VSV)	P598	€ 20.000
Stichting Carrefour	School Maatschappelijk Werk	P598	€ 22.000
Speciaal en voortgezet christelijk onderwijs	Volwasseneneducatie	P553	€ 7.233
Huis voor Taal	Taalonderwijs	P553	€ 121.517

^a Betreft openeinderegeling voor ouders – bijdrage wordt verwerkt door en verstrekt aan aanbieders

Taakveld 5.1 - Sportbeleid

Wat is het doel van de subsidieverstrekking?

Het bevorderen van sport en bewegen in relatie tot het voorkomen van gezondheidsrisico's van jongeren. Waarbij aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen/ verbeteren van structureel gezond-, beweeg- en pedagogisch beleid. Hierbij is er extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Daarnaast het bevorderen en in stand houden van paard- en ponyrijden voor mensen met verstandelijke e/o lichamelijke handicap, gericht op revalidatie & recreatie. En instandhouding van een overdekte en openluchtzwembadvoorziening in de gemeente Noordoostpolder.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Carrefour	Brede regeling Combinatie-functies	H2319-BA	€ 195.200
<i>Regeling</i> https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR675540/1	Sportactiviteiten	P594	€ 30.000
<i>Regeling</i> https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR675560/1	Grotere sportevenementen	P594	€ 15.000

Taakveld 5.2 - Sportaccommodaties

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Bosbad BV	Exploitatiebijdrage zwembad	P600	€ 521.290

Taakveld 5.3 - Cultuurpresentatie

Wat is het doel van de subsidieverstrekking?

Het faciliteren van professionele podia, een erfgoedcentrum, actieve receptieve kunsteducatie, exposities en een kunstuitleen. Voorts stimuleren van de amateurkunstbeoefening door repetitieruimten beschikbaar te stellen tegen gereduceerde tarieven en het bieden van cultuureducatie voor het basis- en voortgezet onderwijs. En amateurkunstbevordering door verenigingen en activiteiten in het kader van amateurkunst incidenteel subsidie te verstrekken.

Daarnaast het stimuleren van het vertellen van het verhaal van de polder en het stimuleren van het onderhoud van monumenten.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Cultuurbedrijf	Talentontwikkeling	P653	€ 1.700.400
Stichting Cultuurbedrijf	Museum	P654	€ 220.270
Stichting Cultuurbedrijf	Theater	P656	€ 596.420
Stichting Cultuurbedrijf	Cultuurcoach	H2319-BA	€ 42.900
Stichting Cultuurbedrijf	Activiteitenbudget	P653	€ 10.000
Jongerencentrum De Klos	Poppodium	P800	€ 4.635
Regeling https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR469479	Culturele visitekaartjes	V220	€ 19.500
Regeling Subsidierегeling culturele activiteiten gemeente Noordoostpolder ➡ (https://lokaleregelgeving. overheid.nl/CVDR469479)	Cultuuractiviteiten / visitekaartjes / amateurkunst	P653	€ 46.990

Taakveld 5.5 – Cultureel erfgoed

Wat is het doel van de subsidieverstreking?

Behoud van cultureel erfgoed zowel materieel als immaterieel.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Regeling Subsidierегeling Vertellen verhaal van de polder https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR689373/1	Verhaal van de polder	H2304	€ 10.300
Regelingen Monumenten: Subsidieverordening instandhouding van gemeentelijke monumenten ➡ (https://lokaleregelgeving. overheid.nl/CVDR368847) Nadere regels voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten ➡ https://lokaleregelgeving. overheid.nl/CVDR369259/1	Monumenten	P298	€ 10.000

Taakveld 5.6 - Media

Wat is het doel van de subsidieverstreking?

Het in stand houden van een basisbibliotheek in Noordoostpolder. En een lokale omroep met een toegekende zendmachtiging (Commissariaat v/d Media) en voldoen aan de Mediawet 2008.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Flevomeer Bibliotheek	Bibliotheekwerk	P584	€ 1.305.745
Stichting Lokale Omroep ^b	Lokale Omroep	P657	€ 34.613

^b Voor de lokale omroep geldt een financiering die gelijk is aan het vastgestelde normbedrag, vermenigvuldigd met het aantal huishoudens binnen de gemeente. Op peildatum 1 april 2025 is gerekend met een normbedrag van €1,62 en 21.183 huishoudens.

Programma 3

Taakveld 3.4 – Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Centrummanagement Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting 2023 Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)	Reclamebelasting Doel: Activiteiten die zijn opgenomen de uitvoeringsovereenkomst	P158	€ 99.000 ^c
Stichting Centrummanagement	Versterken aantrekkelijkheid centrum Emmeloord	T055	€ 40.000

^c Het plafond is afhankelijk van de werkelijk geïnde inkomsten, conform de verordening en/of afspraken.

Taakveld 3.4 - Economische promotie

Wat is het doel van de subsidieverstrekking?

Het stimuleren van toeristische en recreatieve mogelijkheden in Noordoostpolder door de bekendheid en aantrekkelijkheid van het gebied voor toeristisch en recreatief gebruik te vergroten. En het gericht bijdragen aan de landelijke bekendheid en het vergroten van de aantrekkelijkheid van Noordoostpolder als woon-, werk- en recreatiegebied door het organiseren van publieksevenementen voor nieuwe en bestaande inwoners, nieuwe en bestaande toeristen/recreanten en nieuw en bestaand bedrijfsleven.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
STEP Noordoostpolder	Polder activiteiten	P059	€ 115.082
Visit Flevoland B.V. ^d	Polder promotie	P381	€ 102.545
Stichting Gebiedsmarketing 'Gemaakt in dé Noordoostpolder'	Gebiedspromotie	P059	€ 84.295

^d Plafond inclusief BTW

Programma 4

Taakveld 0.1 - Bestuur

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
STEP Noordoostpolder	Bijdrage activiteiten koningsdag en Bevrijdingsdag	P065	€ 10.537

Programma 6

Voor de subsidieplafonds binnen programma 6 geldt nadrukkelijk dat het hervormingsproces van het "voorliggend veld" van invloed kan zijn op de hoogte van de definitieve plafonds. Bijvoorbeeld als gevolg van verschuivingen tussen aanbieders of het wegvallen van middelen. Eventuele wijzigingen worden geleidelijk en naar redelijkheid en billijkheid geëffectueerd.

Taakveld 6.1 – Samenkracht en burgerparticipatie

Wat is het doel van de subsidieverstrekking?

Er is sprake van een breed scala van subsidies, deze zijn opgedeeld in verschillende thematische onderdelen.

Preventief jongerenwerk

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Preventief jongerenwerk richt zich op kwetsbare jongeren. Het jongerenwerk werkt aan het vroegtijdig opsporen van problemen bij jongeren en stimuleren jongeren iets aan deze problemen te doen. Het jongerenwerk sluit aan bij de leefomgeving van de jongere. Dit betekent ook dat het jongerenwerk wordt aangeboden op de plekken waar jongeren zijn, zoals op straat of op school. Jongeren kunnen middels een groepsaankpak worden geholpen, maar ook waar nodig middels een individuele – één-op-één – aankpak.

Voor welke doelgroep is dit aanbod bedoeld?

Het jongerenwerk richt zich op jongeren en jongvolwassenen in een kwetsbare positie met een leeftijd van 10 tot en met 23 jaar. Dit is een richtlijn en geen harde leeftijdsgrens. Voor de inzet van het jongerenwerk staat niet in de eerste plaats de leeftijd, maar de vraag of behoefte van de jongere centraal.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Carrefour	Preventief jongerenwerk	P800	€ 192.804
Stichting Youth for Christ, Heelal		P800	€ 71.364
Stichting Youth for Christ, Heelal ^e		P800	€ 21.000
Tactus verslavingszorg		P800	€ 62.000
Stichting Vakantieactiviteiten		P800	€ 9.021

^e Dit betreft een incidentele subsidie voor 2026. De inzet van deze gelden worden meegenomen in de evaluatie van het Preventief Jongerenwerk.

Opvoed- en opgroeiondersteuning & ondersteuning school en gezin

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Opgroei- en opvoedondersteuning is gericht op kortdurende, individuele ondersteuning om ouders en/of opvoeders te ondersteunen bij vragen over ontwikkelen, opgroeien en opvoeden. Ouders en/of opvoeders kunnen na deze kortdurende interventie zelfstandig verder.

Opgroei- en opvoedondersteuning richt zich op kwetsbare gezinssystemen waarbij sprake is van een ondersteuningsvraag rondom de ontwikkeling of opvoeding van kinderen. Het gaat om een gezinssysteem dat leerbaar is en na een kortdurende interventie zelfstandig verder kan. Dit zijn veelal gezinnen die geen of te beperkt ondersteuning uit het eigen sociale netwerk kunnen ontvangen.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Aandacht+	Fysieke Mentale Weerbaarheid (FMW)	P800	€ 16.691
Stichting Carrefour	Opvoed- en opgroeiondersteuning	P800	€ 154.029
Stichting Carrefour	Project Steunouders	P800	€ 60.599

Integratie en participatie minderheden

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Integratie en participatie minderheden richt zich op inwoners die zonder hulp niet integreren in hun kracht te zetten en te werken aan emancipatie, integratie en participatie in de samenleving. Er is extra aandacht voor statushouders die zich vanuit een AZC vestigen in de gemeente.

Voor welke doelgroep is dit aanbod bedoeld?

Integratie en participatie minderheden richt zich op een brede doelgroep. Het zijn veelal inwoners met een allochtone achtergrond. Vluchtelingen, gezinsmigranten en arbeidsmigranten. Maar het gaat ook om inwoners met een Nederlandse achtergrond die moeite hebben met participeren.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Bureau Gelijke Behandeling Flevoland	Bevorderen welzijn minderheden	P828	€ 41.636
Stichting Vrouwencentrum NOP		P571	€ 45.626

Maatschappelijk welzijn

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Maatschappelijk welzijn richt zich op het aanjagen, ondersteunen en faciliteren van activiteiten en initiatieven die een bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid en/of participatie van inwoners of de samenredzaamheid van een groep inwoners. Door de zelfredzaamheid en samenredzaamheid te vergroten voorkomen we dat inwoners in zwaardere hulp en/of ondersteuning terecht komen. De ondersteuning vindt zowel plaats op individueel niveau als op groepsniveau.

Voor welke doelgroep is dit aanbod bedoeld?

Maatschappelijk welzijn richt zich op de zelfredzaamheid en vitaliteit van inwoners en de samenredzaamheid van een groep inwoners. Enerzijds richt het welzijn zich op de kwetsbaren in de samenleving. De samenredzaamheid draagt ertoe bij dat 'de zwakkere' beter weet te participeren in de samenleving. Anderzijds is de inzet van het welzijnswerk gericht op de doelgroep die bijdraagt aan de samenredzaamheid. Je ondersteunt deze groep mensen en stelt hen in staat een effectieve ondersteuningsstructuur op te bouwen en/of te onderhouden.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Carrefour	Informele hulp	P565	€ 52.529
Stichting Carrefour	Mantelzorg	P565	€ 291.001
Stichting Carrefour	Vrijwilligerswerk	P565	€ 256.784
Stichting Present Noordoostpolder	Vrijwilligerswerk	P565	€ 5.232
Stichting Carrefour	Clïëntondersteuning	P831	€ 200.698
Stichting Carrefour	Sociaal Netwerk	P565	€ 52.529
Stichting Carrefour	Beweegcoaches	P565	€ 175.061
Stichting Carrefour	Buurtwerk	P565	€ 466.795
Stichting Carrefour	Buurtbemiddeling	P565	€ 40.809
Stichting DMV Voedselbank	Voedselbank	P565	€ 7.975
Stichting Samen Zijn We Er Voor Elkaar (Stichting SZWEVE)		P565	€ 7.975
Theehuis Emmeloord	Dagactiviteiten	P565	€ 2.093
Zonnebloem regio Noordoostpolder	Dagactiviteiten	P565	€ 2.407

Maatschappelijke zorg

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Maatschappelijke zorg is individuele hulpverlening ter voorkoming van zwaardere inzet van zorg. Het gaat om vaak acute problemen die zijn ontstaan door een tijdelijke disbalans in draagkracht en draaglast. Deze disbalans is ontstaan het samenkomen van problemen op meerdere vlakken. Het samenkomen van deze problemen is vaak door een life-event geïnitieerd. Het gaat om kortdurende inzet van maatschappelijke zorg. Het doel van de kortdurende interventie is het stabiliseren van de situatie, waardoor men zelf verder kan en maatschappelijke zorg niet langer nodig is.

Voor welke doelgroep is dit aanbod bedoeld?

Maatschappelijke zorg is gericht op (psychisch) kwetsbare mensen die op één of meerdere vlakken tijdelijk niet zelfredzaam zijn.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Carrefour	Algemeen Maatschappelijk Werk 0 – 100 (inclusief financiën en jongeren)	P565	€ 526.543
Stichting Carrefour	Bemoeizorg GGZ		
Stichting Carrefour	Preventie huisuitzetting		
Stichting Carrefour	Steunpunt huiselijk geweld		
Stichting Carrefour	Calamiteitendienst		
Stichting Carrefour	KIES training		
Stichting Slachtofferhulp	Slachtofferhulp	P565	€ 13.041

Preventieve schulddienstverlening

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Preventieve schulddienstverlening richt zich op het voorkomen van schuldenproblematiek. Dit wordt gedaan door voorlichting en trainingen op het gebied van financiën. Ook wordt ingezet op vroegsignalering, zodat schuldhulpverlening wordt voorkomen. Tijdelijke lichte ondersteuning bij het op orde krijgen en leren houden van de financiële administratie, zodat inwoners (weer) zelfredzaam zijn op dat gebied, is een preventieve maatregel. Richtlijn bij deze trajecten is dat ze gemiddeld zes maanden tot maximaal één jaar duren.

Voor welke doelgroep is dit aanbod bedoeld?

Preventieve schulddienstverlening richt zich specifiek op laaggeletterden, statushouders en mensen met een laag inkomen die daardoor rond de armoedegrens leven. Verder richt het zich op huishoudens bij wie sprake is van een verhoogd risico op problematische schulden. Dit verhoogde risico wordt vaak geïnitieerd door een life-event.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Humanitas	Preventieve schulddienstverlening	P564	€ 141.722

Taakveld 6.81 – Geëscaleerde zorg 18+

Wat is het doel van de subsidieverlening?

Het in stand houden van een GGZ-inloopvoorziening in Noordoostpolder.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
Stichting Kwintes	Inloopfunctie GGZ	P826	€ 285.000

Taakveld 7.1 - Jeugdgezondheidszorg

Wat verstaan we onder dit subsidiethema?

Het doel van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is bijdragen aan een gezonde en veilige opgroeisituatie van jeugdigen. Dit doet de JGZ door de uitvoering van de wettelijke basistaken dat onder andere bestaat uit voorlichting geven, vroegtijdig signaleren, waar nodig aanvullende hulp bieden en het coördineren van zorg. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van het gewone leven. De JGZ hanteert een risicogerichte aanpak. Dit betekent dat de focus ligt op de werkzaamheden van de risicokinderen/kwetsbare gezinnen. Bij de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar is een doorgaande lijn van belang.

Voor wie is dit aanbod bedoeld?

In het kader van deze subsidie gaat het om de jeugdgezondheidszorg gericht op 0 tot 4-jarigen waarbij de focus ligt op kwetsbare gezinnen.

Uitvoerende	Wat	Code	Bedrag
GGD Flevoland	Jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar, inclusief vaccinatieprogramma, Integrale vroeghulp en stevig ouderschap	P556	€ 928.629

8. Begrotingsrichtlijnen

Voor het opstellen van de programmabegroting 2025-2028 worden voor het komende begrotingsjaar de volgende richtlijnen voorgesteld.

Beleid

- De huidige meerjarenraming 2026-2028 van de vigerende meerjarenprogrammabegroting 2025-2028 vormt de basis voor het opstellen van de meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 waarbij de basis van het jaar 2028 wordt geëxtrapoleerd naar het jaar 2029.
- Het coalitieakkoord 2022-2026 alsmede eerder vastgestelde perspectiefnota's en de uitkomsten van de perspectiefnota 2026-2029 worden verwerkt in de meerjaren-programmabegroting 2026-2029.
- Raadsbesluiten genomen tot en met de raadsvergadering van 7 juli 2025 worden verwerkt in de meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 (hierna: programmabegroting 2026-2029).
- Raadsbesluiten genomen van augustus 2025 tot en met december 2025 met meerjarige (structurele) gevolgen worden verwerkt in wijzigingen op de primitieve programmabegroting 2026-2029.
- De meicirculaire 2025 wordt gebruikt voor het opstellen van de programmabegroting 2026 - 2029, tenzij substantiële verlagingen of verhogingen in de septembercirculaire 2025 worden gepresenteerd die het geheel aan gemeentelijke beleidsdoelen in een ander daglicht stelt.

Kostenontwikkeling

- Het uitgangspunt van gemeente Noordoostpolder is dat de correctie voor inflatie en salariskosten inclusief premies worden opgevangen door een bijstelling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de precieze hoogte en totale omvang van het gemeentefonds op dit moment nog niet zeker is.
- In de programmabegroting 2026-2029 wordt het prijspeil in de materiële sector gelijkgesteld aan het prijspeil 2025 +2,7% zijnde de prijsontwikkeling Bruto Binnenlands Product (bron: Raming februari 2025 (CEP-februari 2025) voor het jaar 2026).
- In het algemeen geldt het prijspeil van 2025, +2,7% correctie voor inflatie voor subsidies, gemeenschappelijke regelingen en dergelijke tenzij deze rechtstreeks zijn gekoppeld aan (bepaalde) personeelskosten of onder budgetfinanciering vallen, exclusief zogenoemde waarderingssubsidies. In het geval van een specifieke subsidie wordt bezuinigd, vindt deze bezuiniging plaats voordat de inflatiecorrectie voor 2026 wordt toegepast.
- Salariskosten en afgeleiden hiervan worden voor de vastgestelde begrotingsuitvoering geraamd op het niveau van 2025 +2,0% gelijk aan de loonvoet sector overheid, correctie voor salarisoniveau en premies op basis van de toegestane formatieomvang (bron: Raming februari 2025 (CEP-februari 2025) voor het jaar 2026).
- Voor het berekenen van de hoogte van de subsidies aan grote gesubsidieerde instellingen wordt uitgegaan van een gewogen gemiddelde van de inflatiecorrectie voor materiële budgetten en correctie voor salarisontwikkelingen, namelijk +2,175% zijnde 75% x Loonvoet sector overheid en 25% x prijsontwikkeling Bruto Binnenlands Product.
- Voor de budgetten van het sociaal domein geldt daar waar dit landelijk van toepassing is, de verwachte OVA index 2026 / NEA-norm 2026.
- Budgetten worden reëel geraamd en afwijkingen op onder andere prijsontwikkelingen worden toegelicht en gemotiveerd.

- Per 1 januari 2026 wordt een inwonertal gehanteerd van 50.900.
- De gevolgen van areaalvergroting alsmede de overige ontwikkelingen worden reëel geraamd en geacht begrepen te zijn in de areaaluitbreidingseffecten van de algemene uitkering.
- De tarieven voor OZB stijgen met +2,6% zijnde de correctie die het Rijk hanteert voor het bepalen van het rekentarief (inkomstenmaatstaf onroerendezaakbelasting niet-woningen eigenaren en gebruikers en woningen eigenaren), gebaseerd op de Prijs Nationale Bestedingen (bron: Raming februari 2025 (CEP-februari 2025) voor het jaar 2026.
- De tarieven voor gemeentelijke belastingen, retributies, rechten en gebruiksvergoedingen worden bij het aanbieden van de begroting ter besluitvorming aangeboden waarbij het uitgangspunt kostendekkende tarieven en/of huidige tarieven 2025 gecorrigeerd met inflatie van +2,7%.
- De overhead wordt extracomptabel toegerekend aan producten die tarief gerelateerd zijn over het totaal van de lasten per tarief gerelateerd product.
- Voor de grondexploitatie geldt dat de overhead intra comptabel per grondexploitatiecomplex wordt verwerkt over het totaal van de lasten.
- Voor reisdocumenten/rijbewijzen geldt dat de tarieven aan een wettelijk maximum gebonden zijn, die prevaleren boven het uitgangspunt van kostendekkendheid.
- (Vervangings)investeringen worden geraamd in de primitieve programmabegroting 2026-2029.
- Bij het aangaan van nieuwe investeringen in de begrotingsperiode 2026-2029 wordt vanaf 2030 een rentepercentage van 4% gehanteerd.
- Investeringen met een maatschappelijk nut worden in basis gefinancierd met gegenereerde en te genereren middelen uit vrije kasstromen en voor zover de te vormen afschrijvings-reserve kan worden gedekt uit de reserves.
- Voor de gebruikelijke reserves wordt een inflatiepercentage van +2,7% gehanteerd.
- De grondprijzen voor woningbouw en bedrijventerreinen worden door het college vastgesteld middels de grondprijzenbrief en ter informatie gestuurd aan de raad(scommissie).

De uitgangspunten voor grondprijzen zijn:

- a. aantrekkelijkheid van de kavels;
- b. verhouding/aandeel grondwaarde in totale waarde gerealiseerde woning;
- c. verwachtingen markt versus beschikbaarheid grond.